

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fém utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-580
A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belső kiadás

1962. május 31.

bb 1. új kresz a balatonon - lehelet próba a vizen - éjszakai viharelőrejelzés - mikor kell kikötőbe vonulniok a vitorlásoknak
vid szf/te-lm nk

1962. május 31.

a balatoni révkapitányság a tavalyi idényben 89, a mahart pedig 15 esetben sietett segítségére a bajbajutott fürdőzőknek, vitorlásoknak, akik figyelmen kívül hagyták a rendeleteket, óvatossági rendszabályokat. tíz ember életét sajnos nem menthették meg. közülük öten tiltott területen strandoltak, kettő gumimatracon sodródtak mély vízre és amikor vízbementek, szivgörcsöt kaptak, hárman pedig vízár áldozatává váltak.

a fürdőzők, csónakázók, vitorlázók védelmére az idén új kresz-t léptetnek életbe a balatonon. a révkapitányságok fokozottan ellenőrzik a rendeletek, szabályok megtartását, szigorítják a strandolás és a vízi közlekedés rendjét. mivel a kisebb viharok alkalmával is tucat számra borulnak fel a vitorlások, elrendelték, hogy a kisebb kalóz típusú hajóknak óránként negyven kilométeres szélben még verseny idején is nyomban révbe kell vonulniok. a nagy hajók 65 kilométeres sebességű szélben kötelesek abbahagyni a versenyt. az alkoholfogyasztó vitorlázókat, csónakázókat épp úgy a legszigorúbban büntetik, mint a szárazföldön a közúti gépjárművek vezetőit. a motoros hajókkal közlekedő vízirendészek a nyáron gyakran csinálnak majd leheletpróbákat, szükség esetén vérvizsgálatot is. a csónakázók vízijártassági engedély nélkül csak másfél méter mélységű vízben evezhetnek. a jogositvánnyal rendelkezők a parttól számított egy kilométeres övezetben közlekedhetnek. a belkereskedelmi kölcsönző vállalat gumimatracait kapaszkodókötéllal szerelik fel, hogy ha valaki lecsuszik a vízbe, megkapaszkodhasson. gumimatracal - miután ezekkel kerülnek leggyakrabban veszélybe a strandolók - az új intézkedések szerint ugyancsak 1.5 méteres mélységű vízben lehet tartózkodni. kijelölik a strandokon a fejesugró helyeket is.

a révkapitányság és a meteorológiai obszervatórium tökéletesíti a vihar előrejelző szolgálatot. az idén vihar előtt az eddigi kilenc helyett husz helyen riasztják rakétákkal a vizen tartózkodókat. a viharjelző szolgálatot elsősorban a tó nyugati részén, badacsony-keszthely és fonyód-keszthely között javítják. ezek a partszakaszok ugyanis eddig ritkán kaptak viharjelzést. a meteorológiai obszervatórium az idei szezonban az éjszaka várható viharokról is tájékoztatja a révkapitányságot, amely este rakétákkal figyelmezteti a veszélyre a tópart vendégseregét. éjszakai vihar alkalmával nyomban kivonulnak a vízirendészek és fényszóróval pásztázzák végig a tavat./mti/

bb 2. levonult az ár, - vége az istállófogóknak

vid j/-lm ki

1962. május 31.

a tiszta vízállása aprilisban olyan magas volt, hogy csongrád határában átlépte az alparti nyíri nádat és elöntötte az alföld egyik legkiválóbb legelőjét, bokrospusztát, csaknem 4000 birka és szarvasmarha került emiatt istállófogásra. az árhullám most már teljesen levonult és annyira felszáradtak a földek, hogy a magasabb helyeken megkezdték a legeltetést. egyelőre csak a helyi kossuth termelőszövetkezet jószágállományát „verték ki”, a legelőre. a jövő héten - ha teljesen felszárad a talaj - a régi szokás szerint a környékbeli falvak birkanyáját és gulyát is vendégül látja a jó legelőjéről híres bokrosi pusztá./mti/

-. -

bb 3. szakszervezeti szimfónikus zenekarok körműsora a főváros szabadtéri színpadain

i ni/gk-lm sr

1962. május 31.

a főváros legkiválóbb szakszervezeti szimfónikus zenekarai a nyáron megismétlik tavalyi, nagyszerű szabadtéri körműsorukat, s júniustól szeptemberig több mint ötven koncertet tartanak, körülbelül félszáz ismert fővárosi művész közreműködésével.

az idei program színvonalas műsorokat, s több újdonságot ígér a zenekedvelőknek. újszerű lesz már az idénynyitó előadás is: június 2-án, este 8 órakor a halászbástyán, első ízben hangzik majd el a „népek zenéje”, című műsor: magyar, orosz, román, cseh, lengyel, német, és norvég nemzeti klasszikusok népi témájú művei. az est közönsége nemcsak operaházunk népszerű tagjait hallhatja, hanem a vendégként fellépő christine himmelein stuttgarti operaénekesnő művészetével is megismerkedhet. a továbbiakban a hónap minden szombatján lesz egy-egy koncert, romantikus hangverseny, csajkovszkij-est, illetve preklasszikus hangverseny - a halászbástyán.

a 2. kerületi mechwart-tér színpadán is sorra kerül júniusban egy újdonság: 17-én a páljáték mesterei című műsorban többi között kacsov jános vitézből és kodály náry jánosából tolmácsol részleteket a pedagógusok szakszervezetének szimfónikus együttese, ugyanezt a műsort a 14. kerület pillangó-utcai munkásszálláson is előadják.

/folyt.köv./

- 2 -

bb 3. /szakszervezeti... folyt./-lm

a 4. kerületi ipelitó 4. kerületi színpadon 16-án észak és dél zenéjében gyönyörködhet a hallgatóság. a többi között grieg és sibelius, illetve verdi és gounod legszebb szerzeményeit adja elő a közalkalmazottak szimfónikus zenekara. a sashalmi munkásklubban magyar-francia operáest lesz, a pestinpei művelődési otthon szabadtéri színpadán és a vajdanagyad váránál a bank bánt tolmácsolják hangverseny-előadásban, budán szimfónikus jazz-hangversenyt rendeznek./mti/

-. -

b b 4. a Lottohúzások júniusi menetrendje - pénteken rákospatotán sorsolják a lottot

i kf/kf-lm ki

1962. május 31.

a sportfogadási és lotto igazgatóság sorsolási naptára szerint júniusban 5 Lottohúzást rendeznek. június 1-én budapestén 8-án kazincbarcán 15-én hajduszentmihályon, 22-én tatabányán, 29-én sopronban húzzák a lotto nyerőszámait.

a hónap első lotto húzását, a 22. játékhet és a májusi tárgyjutalom sorsolást - június 1-én, pénteken délelőtt 10 órai kezdettel a rákospatotai csokonai művelődési ház in /15. eötvös utca 64-66./ tartják.

a jutalomsorsoláson a 19. játékhet szelvényei vesznek részt, amelyek között összesen 657 értékes nyereményt sorsolnak. ezuttal - egy visszamaradt öröklakással együtt 7 főnyeremény jut a legszerencsésebb lottozókknak: négy kétszobás és egy egyszobás összkomfortos öröklakás a flórián téri Lottoházban, egy bárhol felépíthető kétszobás családi ház és egy warszava személygépkocsi. ezenkívül többek között 13 motorkerékpárt, 59 televíziót, 115 rádiót, 15 hűtőgépet, 25 mosógépet sorsolnak ki./mti/

-. -

- 3 -

bb 5. érdekes fenyőnemesítés a kámoni arborétumban - svéd fajtákkal keresztezik a magyar fákat

vid /j-lm ká

1962. május 31.

az ország legnagyobb és leggazdagabb fenyőfagyűjteményben, a kámoni arborétumban 350 fajta - köztük egzotikus kínai, amerikai kanadai, koreai, japán, szovjet - fenyő diszlik. az arborétum feladata a külföldi fenyőfélék meghonosítása, s olyan fajták nemesítése, amelyek az eddigiekénél gyorsabban növekednek, több és jobb faanyagot adnak. érdekes kísérleteket folytatnak többek között az ipari célra használt szálfenyők hosszának növelésére: a híres svéd-fenyők oltógallyaival keresztezik a magyar fenyőket. svédországban a fenyők általában 40 méter magasra nőnek, egyenes törzsűek, könnyű a megmunkálásuk, gazdaságos a felhasználásuk.

az arborétum az északi mérsékelt égöv csaknem minden országának botanikus kertjével kapcsolatot tart. évente többszázféle magot, oltó-gallyat kap a világ minden tájáról. /mti/

bb 6. júliusban megnyílik a 15. kerületi iskolások új nyári tábora

i vt/sze-lm sr

1962. május 31.

a 15. kerületi általános iskolák napközlotthonos tanulónak nyári tábora átmenetileg alsógödön volt. az új tábor - amely júliusban nyílik meg - lényegesen közelebb, a kerületben lesz, a szántó-föld utca mentén, 30.000 négyzetméter területen. itt egy kis nyárfás igen jó, egészséges levegőt, s a tűző napban árnyékot is biztosít a gyerekeknek.

a naponta ötszáz gyermek befogadására alkalmas táborban két nagy foglalkoztatót építenek s ezeket ebédlőnek is használják majd. tálalókonyhát, ahol főznek, további mosdókat, s víztartályokat, zuhanyzókat szerelnek fel. orvosi rendelő, valamint egyik oldalról nyitott, tetővel ellátott zsidobongó egészíti ki a modern tábort. gondoskodik a tanács arról is, hogy a táborban a tanulók szórakozhassanak, sportolhassanak.

a nyári tábor további fejlesztésében a gyerekek is részt vesznek majd: segítenek a parkosításban, a fásításnál. ebben az évben a községfejlesztési alaphól 1.370.000 forintot fordít a 15. kerületi tanács a tábor beruházásaira. /mti/

- 4 -

bb. 7. meggyorsítja a gépiparban az új módszerek terjesztését a magyar és a szovjet szakemberek tapasztalatcseréje - az idén újabb 71 féle gyártási eljárást vesz át gépiparunk a szovjetuniótól

i sl/sze/gy/ki

1962. május 31.

a magyar és a szovjet gépipar szakembereinek együttműködése mind szervezettebbé válik, legújabbán már a kölcsönös tapasztalatcseréket is átgondolt tervek alapján bonyolítják le. a magyar küldöttségek elsősorban a híradástechnika, az energetika, a műszergyártás korszerűsítéséhez szereznek értékes tapasztalatokat, a nálunk járó szovjet szakemberek pedig főleg az erőszármu ipar, a gépgyártás és a kohászat új módszereit tanulmányozzák.

a kohó- és gépipari minisztérium megvizsgálta e tapasztalatcserék gyakorlati eredményeit, s úgy találta, hogy a szovjetunióban megismert új eljárásokat mind több üzemünkben hasznosítják. a legtöbb esetben forintban ki sem lehet fejezni az átvett új eljárások értékét, hasznuk mégis igen jelentős, hiszen egész sor gyártmányt a tervezettnél jóval előbb becsáthatnak ki, mert a rajzokat készen kapják. a szovjet tapasztalatok alapján a budapesti orvosi műszergyárban 50 000 forint, a műszeripari kutató intézetben kétszáz ezer forint tervezési, szerkesztési és kutatási költséget takarítottak meg a különböző gyártmányok kialakításánál, de még ennél is sokkal hasznosabb, hogy mindkét helyen jóval a tervezett időpont előbb befejezhatték a gyártáshoz szükséges kísérleteket. az április 4. gépgyár szakemberei a hűtőgépek gyártásának újszerű dokumentációival tértek haza a szovjetunióból. azóta új ismereteiknek megfelelően alakították át a technológiai előírásokat és háromnegyed év alatt másfélmillió forint értékű kazánlemezt, acélcsővet és egyéb anyagot megtakarítottak. a ganz-mávgában szovjet tapasztalatok alkalmazásával 15 órával csökkentették egy-egy mozdonyszekrény gyártásának idejét, a mezőgépjelöltési intézet pedig 16 000 órai munka alól mentesítette mérnökeit, mert a ciklon elnevezésű kombájnok szerkesztésénél készen megkapta a leírásoknak egy részét a szovjet vízshom intézettől.

a tapasztalatátadás természetesen kölcsönös, s a magyar üzemek is gyakran látnak vendégül szovjet szakembereket. gépiparunk igen büszke arra, hogy ma már nemcsak hagyományos termékeink gyártási módszereit tudjuk átadni, hanem olyan területeken is tudunk újat nyújtani, mint a távközlési berendezések, a képcsövek, a szigetelőanyagok és a műanyagcsövek gyártása, a gyártás technológiák kidolgozása. /folyt. köv./

8,00

8.25 *Leil*

- 5 -

bb. 7. /meggyorsítja a gépiparban... 1.folyt./ gy

országaink gépipari szakembereinek együttműködése további eredményeket is ígér. ebben az évben a tervek szerint 71 féle gyártási eljárást tanulmányoznak a szovjetunióban a magyar gépipar küldöttségek, a magyar gépgyárak pedig körülbelül negyven szovjet küldöttségnek adják át tapasztalataikat. a magyar-szovjet műszaki tudományos együttműködési bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a magyar szervek mezőgazdasági gépekre, turbogenerátorok hűtésére, négytengelyes tartálykocsikra és egyéb berendezésekre műszaki dokumentációkat, bocsátanak a szovjetunió rendelkezésére. a szovjet intézményektől és üzemeiktől indukciós kemencék vízturbinák próbapadjait és egyéb gépek, berendezések rajzait, a híradástechnika területéről kutatási eredményeket, technikai tájékoztatókat kapunk. /mti/

bb. 8. a maguk zsebére dolgoztak - börtönre és kártérítésre ítélték őket

i bc/sze/gy/sr

1962. május 31.

sorozatos visszaéléseket követtek el a belvárosi üzemi vendéglátó vállalat több alkalmazottja: amikor a vágóhidról érkezett félsertéteket és marhákat felbontották és a húst a vállalatához tartozó vendéglátó egységeknek továbbították, nagyobb mennyiséget elloptak. az elvitt húst részben eladták, részben maguk elfogyasztották.

a központi kerületi bíróság matura ernő helyettes vezetőt 10 hónapi, többi társát 4-8 hónapi - részben felfüggesztett - börtönre ítélte és kötelezte őket az okozott mintegy 13 000 forint kár megtérítésére. /mti/

bb. 9. husz év múlva a kertészeti termelés értéke az egész mezőgazdaságnak egyötöde lesz - 130 kiló gyümölcs és ugyanannyi zöldség jut egy főre - készül a zöldség-, gyümölcs- és szőlőtermesztés fejlesztésének távlati terve

i ie/j/gy/ká

1962. május 31.

nazánk természeti adottságai kiválóan alkalmasak a kertészeti kultúrák művelésére, sok termékük, mint például a makói hagyma, a kalocsai fűszerpaprika, a tokaji bor és a jonathán alma világ- vagy legalábbis európai hírű. /folyt. köv./

8,20

- 6 -

bb. 9. /husz év múlva... 1. folyt./ gy

a közép- és kelet-európában különösen előnyösnek számító természeti viszonyok teljesebb hasznosítására, a gyümölcs- szőlő- és zöldségtermesztés nagyarányu fellendítésére azonban csak most nyílik meg a lehetőség. a szocialista mezőgazdasági nagyüzemek jelentette ehhez a legfontosabb feltételt. a lehetőség másik oldala: szoros együttműködés a baráti szocialista országokkal. a kertészeti kultúrák széleskörű kifejlesztése ugyanis - a hazai fogyasztás még oly nagymértékű növekedése mellett is - szükségessé teszi a biztos és széles külföldi piacokat. a kgst-ben tömörült országok termelésének nemzetközi méretű szakosítása most ezeket is megteremti számunkra.

a mezőgazdaság most készülő távlati tervében így központi helyet foglal el a kertészeti termelés fejlesztése. mint az országos tervnivatalban az mti munkatársának elmondották: a terveken most dolgoznak, a jelenlegi irányszámok még jobbára csak elképzeléseket tükröznek, s a további kimunkálás során jelentősen változhatnak. a fejlődés irányát, nagyságrendjét s legfontosabb követelményeit azonban már ezek az előzetes számítások is jellemzik.

nagyüzemi gyümölcsösök félmillió holdon

a következő husz év során jelentősen megváltozik a mezőgazdaság, elsősorban a növénytermesztés szerkezete: a kertészeti termelés értéke az egész mezőgazdaságénak egyötöde lesz majd, szemben az 1960. évi mintegy 14 százalékkal. míg a mezőgazdaság egész termelése 1980-ig évente átlagosan 4.5 százalékkal növekszik, addig a szőlőé 5.3, a gyümölcsé 8.3 százalékkal. az előzetes tervek szerint a zöldségfélék vetésterülete a mostaninak mintegy kétszeresére növekszik, a nagyüzemi gyümölcsösök területe pedig megötszöröződik, s eléri a félmillió holdat. a szőlőterület viszonylag kismértékben nő, viszont a meglévő 350 000 hold rekonstrukciójával felújítjuk a kiöregedett szőlőket.

tízszor nagyobb szőlő - 70 százalékkal több zöldségfogyasztás

a megnövekedett területeket a mostaninál korszerűbben, alaposabb technikai és szakmai felkészültséggel művelik majd. a számítások szerint husz év múlva az egész mezőgazdaságban kilencszer több műtrágya és legalább kétszer több gépi munka jut egy holdra, az öntözéses gazdálkodás pedig kereken kétmillió holdra terjed majd ki. mindennek, akárcsak a növény- és talajvédelemnek, jelentős része a kertészeti kultúrákat érinti, így a terület növekedésénél jóval nagyobb arányu termésnövekedésre számíthatunk. /folyt. köv./

8,30

- 7 -

bb. 9. /husz év múlva... 2. folyt./ gy

1980-ban szőlőből mintegy háromszor, gyümölcsből csaknem ötször nagyobb termést takaríthatunk be, s ezen belül például az étkezési szőlő és a bogyós gyümölcsök termelése körülbelül tizszeresére, a kajszi- és őszibaracké hét-kilencszeresére nő.

a kertészeti termelés nagyarányu bővülése lehetővé teszi táplálkozási kultúránk javítását, a vitamindús élelmiszerek fogyasztásának növelését. az 1980. évi termésből - az előzetes számítások szerint - a mostaninál 60-70 százalékkal több zöldségféle és 160-170 százalékkal több gyümölcs, mindkettőből 130-130 kiló jut egy főre. a kertészeti termeléssel majdnem párhuzamosan, bizonyos fokig annak kiegészítőjeként fejlődik konzerv- és mélyhűtőiparunk. a gyümölcs- és zöldségfogyasztás minéi nagyobbfoki „függetlenítése”, az évszakoktól, s a táplálkozás változatosabbá tétele ugyanis megköveteli, hogy a termékek egyrészt különböző formákban tartósítsák. ezért 1980-ban a gyümölcs- és zöldségféléknek mintegy negyedrésze feldolgozva jut a fogyasztókhoz.

uj konzervgyárak a mezőgazdasági vidékeken

a hazai fogyasztás nagymértékű növekedése mellett kertészeti termékeink jelentős része jut, fontos nyersanyagok és iparcikkek ellenében, külföldre. főként a baráti országok, s elsősorban a szovjetunió megrendeléseire támaszkodva, a friss és konzervált kertészeti termékek exportja husz év alatt előreláthatólag megtízszereződhet, s részesezése csaknem kétszeresére nőhet teljes mezőgazdasági kivitelünkben. mindez biztonságossá teszi a több évtizedre szóló nagyarányu gyümölcs- és szőlőtelepítéseket. mivel termékeinket külföldön konzervként is szívesen vásárolják, lehetővé válik, hogy konzerviparunkat a hazai szükségleten túlmenően is fejlesszük, s ezzel ipari üzemekhez, munkalehetőséghez juttassuk mezőgazdasági jellegű vidékeinket. a következő 20 év alatt konzervgyártásunk kapacitása gyors ütemben bővül; a zöldségkonzervek termelése kilenc-tizszeresére, a gyümölcskonzerveké hat-hétszeresére, a gyorsfagyasztott áruké pedig legalább huszszorosára növekszik.

/folyt. köv./

8,40

9.30 *Zell*

- 8 -

bb. 9. /husz év múlva... 3. folyt./ gy

a kertészeti kultúrák ilyen nagymértékű és gyorsütemű fejlesztése sokféle megalapozó számítást, körültekintő intézkedést kíván, s most intézmények, szakemberek széles köre dolgozik ezen. így elkezdtek már a szőlő és gyümölcsöstelepítések elhelyezésének távlati tervezését, a természeti adottságok mellett figyelembevéve a meglévő vagy megteremtendő szállítási és feldolgozási lehetőségeket. az elmúlt évek ilyenirányu hiányosságain okulva, most már a telepítésekkel együtt megtervezik a csomagoló, tároló és feldolgozó épületeket és berendezéseket is. gondoskodnak a szakember-utánpótlásról, a növényvédelmi felszerelésekről, a különböző gépekről, hogy az évente többtízezer holdon termőre forduló új gyümölcsösök és szőlők kiváló minőségű, bőseges termést adjanak. /mti/

...

bb. 17. frontfejtési rekord orosz lányban új lengyel géppel

vid te/gy/szf

1962. május 31.

május elején állították munkába az orosz lányi 21-es aknában a lengyel kwb 2-es marónangeres kombájnt. a dolgozók hamar el-sajátították az új gép kezelését. a sokoldaluan használható kombájn páncélskaparón vonszolja magát előre a fronton. a gépből kiálló, késekkel tüzdelt maróhenger jöveszti a szenet, a mögé épített terelő-éke pedig felrakja a páncélskaparóra. különleges előnye a gépnek, hogy egy méteres telepekben is használható. az orosz lányi új aknák peremi részein nagyon sok az ilyen vékony telep.

a maróhengeres kombájn minden nehéz fizikai munkától mentesíti a bányászokat, akiknek nincs más dolguk, mint a munkahely biztosítása. alig négy hete dolgoznak vele a fémtámas, hatvan méter hosszú, egyszerű kísérteti fronton, máris kiváló eredményeket értek el. az utóbbi tíz napban egy tonnával emelkedett a dolgozók átlagteljesítménye. naponta 270 tonna szenet adott a front. orosz lányon ez rekorderedmény.

most száz méter s frontot készítenek elő. a tapasztalatok alapján arra számítanak, hogy itt napi ötszáz tonnás teljesítményt is elérnek majd a géppel. később pajzsos fejtésben és lépegető támmal biztosított fronton is alkalmazni kívánják. /mti/

8.55

9.30 *Zell*

- 9 -

bb. 11. „nyári,, kiállítások a balatoni üdülőhelyeken - grafika és kisplasztika tárlat siófokon

i fe/n/vl sr

1962. május 31.

egy balatoni üdülőhelyeken a nyári időben neves művészek alkotásaiból számos kiállítást rendeznek. Keszthelyen a helikon múzeumban Mikus Sándor szobrászművész kisplasztikáit mutatják be. Balatonlellén az „új magyar grafikák,, című tárlaton az 1959-1960-as évek legszebb alkotásait állítják ki. a siófoki bányász üdülőben június 1-én nyíló „mai magyar grafika és kisplasztika,, című tárlaton többek között Czobor Béla, Szentiványi Lajos, Ferenczy Béni kisplasztikái, tanulmányai és vázlatai, továbbá Imre István akvarelljei láthatók majd.

a Keszthelyi Balatoni Múzeum és a Nemzeti Galéria június 17-én Eger József festőművész műveiből emlékkiállítást rendez. egy nappal később Badacsonyban leplezik le a művész síremlékét, Borsos Miklós bazaltból faragott „napbanéző,, című alkotását.

a július 1-én Tihanyban megnyíló „Balatoni nyári tárlat,, - on a helyi művészek alkotásain kívül kiállítják azoknak a mestereknek a festményeit is, akik „alkotóműhelyül,, a Balaton tájait választották. a kiállítás anyagát később Keszthelyen, Veszprémben is bemutatják, földváron pedig kisplasztikai alkotásokat állítanak ki. /mti/

bb. 12. kétpárevezős műanyagcsónak sikeres próbautja a Balatonon - viharálló az új kishajó

vid tr/vl ki

1962. május 31.

a magyar hajó- és darugár Balatonfüredi Üzemegységének és a Veszprém megyei Colormenia műanyagüzemének együttműködésével sikerült olcsó, megbízható és tartós kishajó típust kialakítani. a hajógyári tervezők útmutatása alapján a műanyagüzemben formák segítségével kétpárevezős poliészter csónakokat készítettek, amelyek testszerkezete legalább ötszörte tartósabb a fánál. a sorozat első példányát Balatonfüreden sikerrel próbálták ki. megállapították, hogy a kétpárevezős kitűnően állja az erős vihart és a tarajos, visszacsapódó hullámok sem borítják fel. feltűnően jó stabilitását a hajótestbe épített légszekrényeknek tulajdonítják. az új típusu, kissé szögletes formájú vízijárműben négy személy fér el kényelmesen, s ha véletlenül felborulnának, a hajótestbe kapaszkodva valamilyen felszínen tarthatják magukat.

az új kétpárevezős kishajó sorozatgyártását megkezdik. /mti/

9.05

9.30

bb. 10. a tavaly üzembe helyezett beruházások segítségével több takarmányélesztőt, keménysájtót, paralicson- és borsókonzevet készit az idén az élelmiszeripar

i tó/n/gy/ki

1962. május 31.

az élelmiszeriparban a múlt évben beruházásra és felújításra fordított több mint egymillió forintból elkészült többek között a Zalaegerszegi új sajtóreléi üzem, a diósgyőri édesipari gyár, a soproni pélygyár új gépháza a szegedi konzervgyár raktára, valamint a Kaposvári és a Szolnoki cukorgyár új légtisztító üzeme. a múlt évre tervezett beruházások közül az idén adták át véglegesen a szentesi erőtakarmánygyárat, bár itt a munka már tavaly ősszel megkezdődött. a múlt évi üzembehelyezések eredményeként több mint kétszeresére nőtt az élelmiszeriparban a takarmányélesztő gyártás, a korábbi 220 vagonról 400 vagonra bővült a sajtórelé kapacitás, naponta 250 vagonnal több borsót és 36 vagonnal több nyers paradicsomot dolgoznak fel az idén.

ebben az évben több mint 800 millió forintot terveztek beruházásokra az élelmiszeriparban. az egész keretből legnagyobb arányban a konzerv és a tejipar, valamint malomipari - terményforgalmi igazgatóság részesedik. a folyamatban levő 46 nagyobb beruházásból az idén 31-et kell befejezni. a minisztertanács is kiemeltnek minősítette a békéscsabai és a nyiregyházi konzervgyárat, a budapesti sertésvígóhid hűtőházat, a szegedi szalámi gyár bővítését, a békéscsabai hűtőházat, valamint a hatvani cukorgyár erőművének építését.

az eddigi tapasztalatok szerint a hatvani erőmű kivételével a kiemelt beruházások építése jó ütemben halad. az erőműben a kazánszerelés lassúsága és a turbina szállításának késése veszélyezteti az üzembe helyezést a feldolgozási idény kezdetére. a békéscsabai konzervgyárban már a közeljövőben, a hűtőházban pedig a harmadik negyedévesben sor kerül a próbaüzemelésre. más jelentős beruházások, például a ríkospatotai tejpalackozó, az ujszászi tárnáz, valamint a hatvani konzervgyár raktárának és paradicsomüzemének építési munkái jó ütemben haladnak.

/mti/

9.33

9.10

bb 13. meleglevegős szénaszárító géppel elhárítható a késő tavaszi fagyveszély?

vid j/vl ká

1962. május 31.

a gyümölcsösökben, kertészetekben és szőlőkben gyakran nagy kért okozó későtavaszi, májusi fagyok ellen eddig majdnem kizárólag füstöléssel védekeztek. most érdekes kísérlet kezdődött a kertészeti kutató intézet érdeklődésére a majori gazdaságban: az aradi emil gépészmérnök szerkesztette, meleglevegős szénaszárító készülékkel melegítik a fagytól megóvandó terület levegőjét. a kísérlet célja: megállapítani, hogy milyen körzetben terjed a légfűvő melegítő hatása, és mennyi eközben az üzemanyag-fogyasztás. ha a szénaszárítónak ez az új felhasználása sikeresnek és gazdaságosnak bizonyul, hatásosan védekezhetünk az egyik legpusztítóbb elemi csapás ellen. /mti/

bb 15. korszerűsíténeK négy alföldi vasutállomást - dominó-rendszerű vágány-foglaltság jelzőket építéneK

vid szf/te/vl

1962. május 31.

a máv szegedi igazgatósága a gyors, biztonságos közlekedés követelményeinek megfelelően felújítja, átalakítja négy fontos vasutállomásának épületeit, műszaki berendezéseit. a békéscsabai, a kecskeméti, a szegedi, és a hódmezővásárhelyi állomás korszerűsítésére együttesen csaknem hetvenmillió forintot fordítanak.

a legnagyobb összeget, 35 milliót a békéscsabai állomásra költik. itt, valamint kecskeméten ugynevezett dominó-rendszerű, elektromos vágány-foglaltság jelző berendezést építéneK. az állomások vágányhálózatába gyengeáramot vezetnek, az áram a forgalmi iroda elektromos tábláján - a dominó-kockához hasonló fényjelzőket kelt és mutatja, melyik vágány foglalt. így a forgalom irányítói az egész állomást áttekinthetik anélkül, hogy kinéznének az ablakon, vagy megkérdeznék a váltóőröket. az automatikusan működő berendezés kizár minden tévedést a forgalom irányításában. a nagyszabású munkát mindkét városban megkezdték.

hódmezővásárhelyen és szegeden elsősorban az állomásépületeket újítják fel, modern épület-homlokzatot alakítanak ki, korszerűsítik az utasellátást, a várótermeket, valamint a személyzet ellátását. /mti/

9,43

9. 50 Zseli

- 12 -

bb 14. „örökbe fogadtak”, egy ipari tanulót a zománcipari művek kecskeméti gyáregységének dolgozó

vid fm/n vm fm

1962. május 31.

a zománcipari művek kecskeméti gyáregységének dolgozó „kitünőre vizsgáztak”, emberszeretettel. többen észrevették, hogy a körükben dolgozó mencsák jános ipari tanulónak - akinek szülei már nem élnek - jóval kevesebb a pénze, ruhája, mint a többi munkásfiatalnak. a gyár dolgozói úgy határoztak, hogy „örökbe fogadják”, a munkáját kifogástalanul végző, szerény magaviseletű fiatal.

az üzem egyik részlegének munkásasszonyai nemrég fehérneműt és többféle ruhadarabot vásároltak neki. a gépműhely dolgozó pedig a napokban öltönyvel lepték meg az áva munkásgyermeket. /mti/

bb 18. vírus-vizsgálatok a burgonyatáblákon - azonnal eltávolítják a fertőzött bokrokat

vid j vm ká

1962. május 31.

a kisvárdai kísérleti gazdaságban három éve foglalkoznak a burgonya terméshozamát nagymértékben csökkentő, ugynevezett mozaik-vírus életfeltételeinek és az ellene való védekezés módszereinek felderítésével. a betegség jelentősebb elterjedése a megállapítások szerint 40 százalékos terméseszköket és minőségi romlást idézhet elő. ez annyit jelent, hogy szabócs-szatmár megyében, ahol évenként 80.000 holdon foglalkoznak burgonyatermeléssel, csaknem 10.000 vagonnal kevesebb burgonya kerülne prizmákba. a kísérleti gazdaság munkatársai egyelőre szelektálással védekeznek a mozaikvírus ellen. a burgonyabokrokról leveleket gyűjtenek be, s azok kisajtott nedvét mikroszkóp alatt vizsgálják meg. az antiszérum hozzáadásával megállapítható a fertőzés. a fertőzött burgonyabokrokat azonnal eltávolítják a táblákról. a kisvárdai kutatók az idén csaknem 40.000 burgonyabokorról készíténeK mikroszkópos vizsgálatot. /mti/

9, 44

9. 50 Zseli

- 13 -

bb 19. megvásárolható csipketerítőket is küldenek a halasi csipkét bemutató országos vándorkiállításra

vid fm/n vm fm 1962. május 31.

négy hónapja, hogy országos körútra vitték a világhírű halasi csipkét. a kiskunhalasi asszonyok utánozhatatlan, remekbeszabott munkáit cegléden és debrecenben már bemutatták, s a tervek szerint valamennyi nagy városunkban kiállítják.

a vándorkiállítás eddigi látogatói közül többen fordultak vásárlási szándékkal a kiskunhalasi csipkeházhoz. a halasi asszonyok most 12 csipketerítőkollekciót állítanak össze, amelyből a látogatók majd a helyszínen vásárolhatnak. /mti/

bb 16. a hegyaljai szőlőtermelés múltját, a község történetét mutatják be az átrendezett tokaji templommuzeumban

vid fm/sze vm fm 1962. május 31.

tokaj község egyik nevezetessége az 1800-as években épült görögkeleti templom. a műemlékként nyilvánított épületet a tanács megvásárolta, rendbehozatta és abban muzeumot rendezett be.

a muzeumban jelenleg több mint kétezer tárgyat: régészeti emlékeket, ősi hegyaljai szőlőművelő eszközöket és az egykori város történetét megörökítő okmányokat őriznek. láthatók a volt hegyaljai szőlőbirtokos családok eredeti borcímkéi, valamint a magyar királyok és az erdélyi fejedelmek által tokaj városának adományozott kiváltság- és oltalomlevelek fotókópiái. a gyűjteményben számos bronzkorszakbeli és honfoglaláskori lelet is van, amelyeket a község honismereti szakkörének tagjai a tiszta és a bodrog környékén, valamint a környező községekben gyűjtöttek.

a templommuzeum értékes anyagát az idén átrendezik. két állandó kiállítást nyitnak. az egyik a hegyaljai szőlőtermelés múltját, a tokaji bor történetét és a szőlők jelenlegi felújítását mutatja be. a másik pedig az egykori város keletkezéséről és fejlődéséről ad képet. kiállítják majd a zempléni hegyekben található, obszidián nevű vulkáni eredetű ásványt, amelyből több ezer évvel ezelőtt az ősember fegyvereit készítette.

/mti/ a kiállításokat július 1-től tekintheti meg a közönség.

9,50

10.00 Zel.

bb. 23. másfélmillió új szőlőtőke a baranyai dombokon

vid j/gy/ká 1962. május 31.

a baranyai dombokon, az ország legdélibb borvidékén, befejeződött az új szőlők telepítése. az állami gazdaságok és a termelőségvetkezetek keretében 400 holddal bővítették az idei tavaszon nagyüzemi bortermő területeiket. összesen mintegy másfélmillió oltványt ültettek el a napsütötte, déli lankákon. a felszabadulás óta ez volt a legnagyobb arányú szőlőtelepítés a megyében. a legnagyobb baranyai „szőlősgazda”, - a villányi siklósi állami gazdaság - egymaga kétszáz holdon telepített szőlőt. ez része annak a nagyszabású rekonstrukciónak, amelynek során a gazdaság a második ötéves terv végére kétezer holdra növeli szőlőterületét a híres történelmi borvidéken. a szőlészeti kutató intézet pécsi kísérleti telepén jól bevált, osztrák, moser-féle magasművelési módszer szerint a megye szövetkezeti gazdái most először telepítettek szőlőt. a kordonos művelés nagy előnye, hogy a munkafolyamatok csaknem teljesen gépesíthetők. az időjárás kedvezett az oltványok kiültetésének és megere-
désükkel elégedettek a szakemberek. /mti/

bb. 24. állategészségügyi célokra is alkalmas a hajduszoboszlói hőforrás vize

vid gg/gy/fm 1962. május 31.

több mint tizenötféle ásványi anyagot tartalmaz a hajduszoboszlói három hőforrás 75 fokos vize. a legújabb kísérletek tapasztalatai bizonyítják, hogy a jódos, brómos, sós forrásvíz kiválóan alkalmas állatbetegségek gyógyítására, illetve a betegségek utáni kezelésre is. a meddő szarvasmarhák forrásvízzel történt kezelésével termékenyülést értek el. a hajduszoboszlói vörös hajnal termelőszövetkezetben a lovak orrvérzéses és a sertések bélgyulladásos betegségét gyógyították sikerrel. több mint ezer malacnak és süldőnek hőforrásvízzel keverik és át-
tatják a daráját, ennől való; ezzel elejét veszik a fertőző betegségeknek és az átlatok gyorsabban fejlődnek. /mti/

9,55

10.00 Zel.

- 15 -

bb 20. 170.000 kötet könyv, 1200-féle folyóirat a miskolci nehézipari műszaki egyetem könyvtárában

vid fm/n vm fm 1962.május 31.

a miskolci nehézipari műszaki egyetem könyvtára - az intézmény 11 éves fennállása alatt - az ország egyik legnagyobb, leggazdagabb könyvtárává fejlődött. jelenleg a központi könyvtárban, valamint a különböző tanszékeken - több mint negyven helyen - létesített ugynevezett letéti könyvtárakban 170.000 szakkönyv áll az oktatók, egyetemisták, üzemi szakemberek rendelkezésére. az idén több mint egymillió forintot költenek a könyvállomány gyarapítására, jónéhányezer kötet szakkönyv vásárlására. ezenkívül körülbelül ezer-kétszázféle hazai és külföldi folyóirat között is válogathatnak az érdeklődők.

a könyvtár kapcsolatot tart az ország több mint száz bányászati, kohászati és egyéb üzemével, szakkönyv tárával, kutató-és más tudományos intézetével és számos külföldi társintézménnyel cserél folyóiratokat, tudományos kiadványokat, tanulmányokat./mti/

bb 21. havonta százhuszezer forinttal javítják gazdasági eredményeiket a romhányi cserépkályha égetők

vid szf/te vm 1962.május 31.

a romhányi cserépkályhagyár dolgozói az év elején megfogadták, hogy az elsőosztályú termékek arányát a múlt évi 81 százalékról 90 százalékra emelik. ígéretüket túlteljesítették, május végén már 93 százalék elsőosztályú áruik aránya. ez havonta százhuszezer forint többletjövedelmet jelent a gyárnak. minden egyszázalékos növekedés havonként tízezer forinttal javítja a vállalat gazdasági eredményét./mti/

bb 32. autóbusz-kirándulások régészeti ásatásokhoz

vid fm/n vm fm 1962.május 31.

a szolnoki damjanich jános muzeum régészei rákóczipfalva határában értékes lelőhelyre bukkantak. bronzkori sírok, valamint a besenyők idejéből és árpád-korból származó temetkezési hely maradványai kerültek elő. az ásatást bemutatják az érdeklődő közönségnek is. a tudományos ismeretterjesztő társulattal közösen autóbusz-kirándulásokat rendeznek a színhelyre. az első szolnoki csoport már megtekintette az érdekes leleteket s a közeljövőben további két csoport keresi fel az ásatást./mti/

10,02
10.30 *Zsolt*

- 16 -

bb 22. a kongresszusi versenyben leküzdik a termelést gátló akadályokat a wilhelm pieck gyár dolgozói

vid szf/gg vm 1962.május 31.

a nyolcadik pártkongresszus tiszteletére újabb felajánlásokkal egészítették ki éves vállalásaikat a győri wilhelm pieck vagon és gépgyár dolgozói. a felajánlások főleg arra irányulnak, hogy leküzdjék a tervteljesítés nehézségeit és az évi tervet, amely 12.7 százalékkal nagyobb a tavalyinál, az átmeneti elmaradások ellenére teljesítsék.

az idén készítenek először vasuti motorkocsit exportra. az év végéig leszállítják az első tiz példányt. új gyártmány a léggajtós vasuti hálókocsi is, melyből tízzel többet gyártanak, kivételre, mint ahogy eredetileg tervezték. fontos feladat a hatkőbmétes, tisztónás dömper gyártásának bevezetése. a dolgozók vállalták, hogy az erre az évre előirányzott 25-ből az első 5 példányt augusztus hónapban elkészítik.

gyakorlati intézkedési terveket dolgoztak ki a műszaki fejlesztésre, a munka termelékenységének növelésére, a minőség javítására és nem kevesebb mint 250 intézkedést határoztak el csupán a takarékoság érdekében. külön komplex-brigádok is alakultak az egyes gyáregységeknél felmerülő műszaki problémák megoldására./mti/

bb 33. épül a tvk műtrágyagyárának legkisebb üzeme, a hulladékgázzal működő erőmű

vid szf/te vm 1962.május 31.

a tiszai vegyikombinát műtrágyagyárának üzemeltetéséhez szükséges hőenergiát a közeli tiszapalkonyai erőmű adja majd. palkonya azonban a téli hónapokban - amikor a villamosenergia fogyasztás növekedik - nem minden esetben tudja biztosítani a szükséges gőzmennyiséget. ezért a kombinát a téli gőzszükséglet fedezésére kis erőművet épít, óránként 15 tonna gőzt termelő kazánnal és öt megawatt villamosenergiát fejlesztő turbinával. érdekessége lesz a kis erőműnek, hogy a kazánt a műtrágyagyár üzemében keletkező hulladékgázokkal fűtik majd, s így az energiát szinte ingyen állítják elő.

/folyt.köv./

10,10
10.30 *Zsolt*

- 17 -

/bb 33. épül a tvk.....1.folyt./vm

a kisz-fiatalok és a dolgozók elhatározták, hogy a párt-kongresszus tiszteletére meggyorsítják a kis erőmű építését. az április 4. gépgyár fiataljai a kazánt a határidő előtt hat hónappal elkészítik. a 31-es építőipari vállalat dolgozói szintén határidő előtt, már az őszi hónapokban befejezik az előregyártott elemekből készülő, modernvonalú, 15 méter magas erőmű épületet. így a jövő év helyett még az idén megkezdhetik a berendezések szerelését. a már tető alatt levő kis erőműben a dolgozók jelenleg a turbinaasztalt készítik./mti/

bb 30. a rendelkezésre álló gépi és kézi munkaerő kihasználásával három hét alatt be lehet fejezni az aratást somogyban

vid j vm ká

1962. május 31.

a növényápolási munkákkal egyidőben szorgalmasan készülnek az idei aratásra somogyban. a gépállomások műhelyeiből egymásután gördülnek ki a gondosan megjavított aratógépek, kombájnok, cséplőgépek. legkésőbb június 15-ig valamennyi gép üzemképes állapotban lesz.

a megyében több mint 178.000 hold a kalászosterület és ennek mintegy háromnegyed részét géppel aratják le. a meglévő géppark nemrégén 14 szk-3-as kombájnjal és 75 kéveköto-aratógéppel bővült; összesen 199 kombájn, több mint 300 aratógép vehet majd részt a munkában. számítások szerint a rendelkezésre álló gépek, valamint az 50.000 kézi munkaerő okos kihasználásával három hét alatt be lehet fejezni az idei aratást somogyban. úgy tervezik, hogy az őszi árpat mindenütt géppel vágják le, s ez egyúttal az aratógépek üzemi próbája lesz. a kenyérgabonaterületeket előre kijelölik a gépek számára. a rendrearató kombájnoknál igyekeznek megszüntetni azt a rossz gyakorlatot, hogy alacsony tarlót hagynak. a tapasztalatok szerint ugyanis a 18-22 centiméter magasságú tarló a legjobb, amelyen a rendekben levő gabona alulról levegőzik, gyorsabban szárad.

a gabonabehordást több mint 100 vontató segíti a termelőszövetkezetek tulajdonában levő mintegy 2000 lófogattal. a 478 cséplőgéppel naponta 500 vagon gabonát lehet elcsépelni, ami azt jelenti, hogy három hét alatt ezt a munkát is be tudják fejezni. a jövő évi jó termés megalapozásához a learatott gabonátáblák felén elvégzik a nyári mélyszántást, s ehhez 130 utos traktort kapnak a gépállomások./mti/

10,30

10.35

- 18 -

bb. 25. öt év alatt 11 000 családi ház épült borsod megyében saját erőből és otp kölcsönrel

vid tm/gy/szf

1962. május 31.

borsod megyében az elmúlt öt évben tizenegyezer, saját erőből és otp-kölcsönrel épített, nagyjából kertés családi házra adtak lakhatási engedélyt.

a legtöbb ház a szüna- és a sajó-völgyi bányavidéken épült. ormosbányán, alberttelepen, kurityánban és máshol is, első sorban az utóbbi években megtelepedett, nagy távolságról bejáró bányászok építkeztek. alberttelepen és sajókazán például több mint 100-100 bányászcsalád költözött saját házba. putnokon nyolc utca alakult ki az új házakból. kazincbarcán, az épülő szocialista város szomszédságában, a családi ház építésre kijelölt területen is több mint száz család költözött már saját otthonába.

a mezőgazdaság szocialista átszervezésével megélnékült a falusi lakónáz építés is. bogács község csaknem kétszeresére növekedett az új házakkal. a tokajhegyaljai, a délbükki községekben és a többi járásban szintén gombamódra szaporodnak az új házak. szomolyán öt év alatt 150 család költözött új lakásba. az új házak már semmiben sem emlékeztetnek a régi zsúpfedeles, vályogfalú, agyagpadlóju falusi házakra. többnyire kétszobás, egészséges, nagyablaku padlós lakások kivétel nélkül.

a megnagyobbodott bányászközségekben és falvakban a tanácsok arra törekcsenek, hogy járdával és villannyal lássák el az új lakónegyedeket. a községfejlesztési alapból és társadalmi hozzájárulásból épített járdák hosszúsága meghaladja a 80 kilométert, a közvilágítási hálózat pedig a 4000 lámpahelyet. /mti/

10,20

10.35

- 19 -

bb. 26. pécs-baranyai muzeubarát és műemlékvédelmi kör alakult
vid n/gy/fm 1962. május 31.

a hazafias népfront baranya megyei és pécsi városi bizottsága a janus pannonius muzeummal közösen - megalakította a pécs-baranyai muzeubarát és műemlékvédelmi kör előkészítő bizottságát. az alakuló ülésen az érdekelt szervek, tudományos intézetek és a siklóson, szigetvárott már működő vár- és muzeubaráti körök képviselői, továbbá veterán munkásmozgalmi harcosok, értelmiségiek vettek részt.

a megyei muzeubarát és műemlékvédelmi kör 8 - 10 000-esre tervezett taglétszámu egyesületként működik majd - régészeti, történeti, néprajzi, művészeti, munkásmozgalmi szakosztályokkal. a tagság pártfogója, propagálva lesz a muzeumok kiállításainak, ismeretterjesztő előadásainak, kiadványainak. résztvesznek pécs-baranya több mint félezer műemlékének megóvásában, környékük csinosításában. segítik a régészeti, néprajzi gyűjtőmunkákat, feltárásokat, közreműködnek a török hódoltság korában eltiűnt 283 baranyai falu nyomainak felkutatásában és a falvak helyének feliratos kőoszlopokkal való megjelölésében. közreműködnek a siklósi népi játékok és az 1966-os szigetvári jubileum előkészítésében. /mti/

bb. 27. társadalmi segítséggel óvoda épül békés megye egyik legfiatalabb községében

vid n/gy/fm 1962. május 31.

a felszabadulás óta önálló községgé fejlődött a muronyi tanyavilág, ahol tanácsháza, iskola, orvosi rendelő és lakás, gyógyszertár, földművelésügyi bolt, valamint két-három szobás családi házakból egész utcásorok épültek fel 17 év alatt. a termelőszövetkezeti község lakossága a közelmúltban hatvanezer forint értékű társadalmi munkával segítette az ötven személyes, napköziotthonos óvoda építését. egy holdas parkot is létesítettek a kicsinyeknek. /mti/

bb. 28. sikeres kísérletek a timföld alapanyag égetésének tökéletesítésére - automata szabályozza a kalcináló kemence működését ajkán

vid tr/gy/szf 1962. május 31.

az ajkai timföldgyár és alumíniumkohó vállalatnál ötven méter hosszú kemencékben égetik a timföld alapanyagát.

/folyt. köv./

10,25

10.35
Zeli

- 20 -

bb 34. a mongol irodalom legrégibb emléke magyar nyelven - a magyarokról is megemlékezik a mongolok titkos története

1 ms/sze vm sr

1962. május 31.

alig fél évszázaddal ezelőtt fedezték fel az orientalisták a mongol nyelv és irodalom eddig ismert legrégibb emlékét, a mongolok titkos történetét. az utókor eléggé kalandos uton jutott a nagyértékű szöveg birtokába. az ismeretlen szerzőnek, a mongol anonyusnak, nem sokkal a tatárjárás után írt munkája nem maradt fenn eredeti alakjában. hogy mégsem veszett el örökre, annak köszönhető, hogy a kínaiak a tizennegyedik század végén tolmácsiskolájuk számára kínai írásjegyekkel átírták a mongol szöveget, sőt az egyes szakaszokhoz rövid kínai nyelvű összefoglaló fordítást is csatoltak. ez a változat sem élt sokáig. szerencsére közben átmásolták a császári gyűjteménybe, amely a későbbi századok tűzvészeinek áldozata lett ugyan, de egyes kimásolt darabok fennmaradtak belőle. ezek közé tartozik a mongolok titkos története is, amely a huszadik század elején került elő és első nyomtatott kiadása 1908-ban látott napvilágot. azóta német, orosz, francia, angol, japán, török, cseh és mai kínai kiadás készült belőle több modern mongol változaton kívül.

ez a hallatlanul izgalmas, történeti és irodalmi szempontból egyaránt értékes munka most magyar nyelven is megjelent. a művet Ligeti Lajos, az ismert mongolista, a magyar tudományos akadémia alelnöke, a mongol akadémia tagja adja közre. nyugati történészek leírásai után most mongol oldalról tárul fel a történelemnek egy jelentős korszaka, a temüdzsinnek, a későbbi dzsingisz khánnak fellépésétől a hatalmas világbirodalom kialakulásáig terjedő, az akkori világot megrengető eseménysorozat. ez a történet bennünket magyarokat közelről érdekel, hiszen a könnyű a meghódított nyugati népek sorában a „madzsarokról”, is megemlékezik. de ösköltészetünk számos vitatott, vagy eddig fel sem vetett kérdésében is hasznos utmutatásokkal szolgálhat a mongol irodalomnak ez a nagyszerű emléke.

Ligeti Lajos nagy műgonddal és alapossággal fordította a mongol eredetit, mert - mint előszavában írja - a pontosság a helyes értelmezés kulcsa. a helyes értelmezést szolgálják a nagy tudományos felkészültségről és lelkiismeretességről tanuskodó jegyzetek és az utószó is. a mongol verseket képes géza fordította. a művészeti kiállítású kötet a gondolat kiadásában jelent meg. /mti/

10,35

11.25
Zeli

- 21 -

bb. 28. /sikeres kísérletek... folyt./ gy

a hatalmas berendezésekben a magas hőmérséklet hatására hamarosan timfölddé alakul ugyan az anyag, de a gyártási művelet nem mindig tökéletes. eddig ugyanis a műszerek észlelése alapján kézzel szabályozták a fűtést és a kemencékben uralkodó hőmérséklettől függően több-kevesebb pakurát tápláltak be az égéstérbe. a kézi szabályozás azonban nem elég pontos, mert szinte pillanatról-pillanatra változhat a hőmérséklet és a hőingadozás, „tempóját”, lehetetlen követni a nehézkes kézi irányítással.

az ajkai mérnökök kísérletsorozatát indították a kemencék automatizálására. olyan műszereket és érzékelő berendezéseket szereltek fel, amelyek önműködően „dirigálják”, a gyártásmenetet. ha a kemence hőmérséklete az előírt alá esik, az automata észlelője nyomban „intézkedik”, szeleprendszerén keresztül több olajat pumpál az égéstérbe. túl magas hőfok esetén elszűkíti a szelepek nyílását, s így megakadályozza a túlfűtést. az új, érzékeny berendezést szinte lehetetlen „becsapni”, mint a próbáknál megállapították, kimutatja a kicsinek számító, csupán tíz fokos hőmérséklet ingadozást is és sokkal tökéletesebb, mint az ember irányította fűtőrendszer.

a* ajkai timföldgyár egyik kalcináló kemencéjét már automata irányítja és a mérnökök máris megtakarítást mutattak ki./mti/

bb. 31. hetvenöt éves jubileumára készül a salgótarjáni acélárugyár színjátészó együttese

vid j/gy/fm

1962. május 31.

az idén fennállásának 75. évfordulóját ünnepli a salgótarjáni acélárugyár színjátészó együttese.

a nógrád megyei munkásmozgalom első művész együttese 1887-ben mutatkozott be, s azóta 130 háromfelvonásos és több ezer egyfelvonásos színjátékkal szórakoztatta a salgótarjáni iparmedence munkásait. a megye és a város kulturális vezetői most megkezdték a jubileumi ünnepség előkészítését. az október második felére tervezett rendezvények idézik majd az elmúlt hét és fél évtized történetét, eredményeit.

a 75 év munkáját kiállításra is bemutatják. /mti/

10.40

11.11. Zs. L.

- 22 -

bb. 29. kongresszusi versenyfelajánlásként 10 000 tonna talajjavító mészke-őrlemény tervén felül

i áe/gg/gy/szf

1962. május 31.

a pestvidéki ásványbánya vállalat telephelyein mintegy száz-fajta anyagot gyártanak ásványi termékekből. az építő-, festék- s a vegyiparon kívül a papír- és kozmetikai ipar is mind több ásványi alapanyagot igényel. a vállalat tavaly nagyteljesítményű, új őrülőüzemet állított munkába zebegényben, más telephelyeit korszerűsítette és így az idén több mint 20 százalékkal növeli termelését. a vállalat műszaki és munkásgárdája a közelgő pártkongresszus tiszteletére tervén felül tízezer tonna mészke-őrleményt ajánlott fel az idén nagy arányokban meginduló talajjavításhoz. a mészke-őrleményt a savanyu talajok javítására használják.

a zebegényi új finomőrülő üzemből a szokásos termékeken kívül takarmánymész gyártását kezdték meg. ez a termék, - amelyből havonta 1 400 tonnát állítanak elő - a takarmánykeverő üzemek nélkülözhetetlen anyaga. /mti/

bb. 35. három településsel bővül zalaegerszeg

vid n/gy/fm

1962. május 31.

a zalaegerszegi városi tanács csütörtökön délelőtti ülést tartott. ezen többek között megtárgyalták csácsbozsok, pózva és ságod községek tanácsainak azt a kérelmét, hogy csatolják településeiket zalaegerszeghez.

a tanácsülés elfogadta a csatlakozási kérelmet, és azt a felsőbb hatóságokhoz terjeszti. /mti/

bb. 36. csütörtökön államigazgatási jogi ankétot tartottak dunaujvárosban

vid n/gy/fm

1962. május 31.

a magyar jogász szövetség és a hazafias népfront fejei megyei bizottságai csütörtökön dunaujvárosban jogász ankétot rendeztek. ezen a megye minden részéről tanácsszervektől, üzemektől, vállalatoktól és intézményektől száznál több jogász és tanácsbí vezető vett részt. ott volt az ankéton dr. benedek jeno, a magyar jogász szövetség főtitkára is.

az ankét résztvevői számos gyakorlati kérdés elemzésével tanácskoztak az államigazgatási eljárási törvény alkalmazásának módszereiről. délután együttesen megtekintették a várost és a dunai vasmű üzemét. /mti/

12.30

13.20

Zs. L.

- 23 -

bb. 37. több mint tizezer látogató a miskolci városrendezési kiállításon

vid te/gy/ki

1962. május 31.

miskolc város tanácsának megbízásából a miskolci tervező vállalat elkészítette az ország második városának általános rendezési tervét. a több, mint ötven térképet kiállításon is bemutatták. a csütörtökön zárult kiállítást több, mint tizezren keresték fel. a látogatók tájékozódást kaptak az új közlekedési hálózat kialakításáról, a sajtó-menti új ipari központról, a családi-házias építkezésekre kijelölt területekről, valamint az avason és a szentpéteri kapuban kialakítandó új városrészekről. a tervhez a város lakosai részéről számos kiegészítő javaslat érkezett, így például a város és miskolc-tapolca üdülők hely között építendő új villamosvasút kialakítására és a városon keresztül folyó szinva patak szabályozására.

a miskolci tervező vállalat a beérkezett javaslatok figyelembevételével kezdi meg a végleges városrendezési terv kidolgozását. /mti/

bb 38. időjárásjelentés

gk vm.

1962. május 31.

a meteorológiai intézet jelenti 1962. május 31-én, csütörtök 13 órakor:

növekvő felhőzet

a kárpát-medence fölött elhelyezkedő anticiklon területén csendes, kevés felhős, esőnélküli idő uralkodik. európa többi részein ciklonális időjárás alakult ki, melynek következtében felhős, szeles, sok helyen esős az idő. hazánkban tegnap a dunántul északnyugati felében és az ország északkeleti részében általában felhős idő volt, kisebb esővel és a nap csak 1-5 óráig keresztül süttött. napközben a hőmérséklet 14-20 fokra emelkedett. az ország többi részében kevés felhő volt, eső nem esett, tíz-tizen négy óráig keresztül süttött a nap és a hőmérséklet elérte a 18-24 fokot. az északkeleti megyék egyes helyein, mint például mátészalkán, zivatar is keletkezett. ma hajnalban a levegő lehűlésében elég nagy eltérések mutatkoztak. voltak helyek, ahol 4, máshol azonban csak 13 fokra hűlt le a levegő hőmérséklete.

ma délelőtt országszerte napos az idő. budapestben szerdán a hőmérséklet napi középértéke 15.4 fok volt, a sokévi átlagnál 3.4 fokkal alacsonyabb.

/folyt.köv./

13,45

14,45

- 24 -

mg

/bb 38. időjárásjelentés.....1.folyt./vm

ma 12 órakor budapestben a hőmérséklet 20 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 763 milliméter, mérsékelten süllyedő irányzatú.

a balaton vizének hőmérséklete sídfokon 18 fok.

várható időjárás péntek estig: növekvő felhőzet, ma eső nélkül holnap főleg nyugaton és északon eső, zivatarok. mérsékelt, holnap megélénkülő délnyugati, északnyugati szél.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 10-13 fok, legmagasabb nappali hőmérséklet holnap keleten 24-28 nyugaton 19-23 fok között.

a duna vízállása budapestnél 568 centiméter. /mti/

bb. 39. szombaton temetik vadas ernőt

gk/gy/sr

1962. május 31.

vadas ernőnek, a magyar távirati iroda főmunkatársának, a magyar fotóművészek szövetsége elnökének temetése szombaton délután 3 órakor lesz a farkasréti temetőben. /mti/

bb 41. virágbaborultak a nógrádi akácok - huszezer méhcsalád vándoroltatását kezdték meg a karancs, a mátra és a borsöny vidék akácerdeiben

vid j vm ká

1962. május 31.

május utolsó napjára a legészakibb hegyhátakon is virágbaborultak a méhlegelők, a ménészek által ismert és kedvelt nógrádi akácok; megkezdődött a szokásos „nagyüzem”, a méhésztanyákon. csoportosan érkeznek a főváros környékéről és az ország déli megyéiből a vándorménészek. csütörtökön 25 tehergépkocsival hozták méhcsaládjaikat a pest környéki, a baranyai és az ország más vidékéiről érkezett ménészek. összesen mintegy 20.000 méhcsaládot vándoroltatnak a karancs, a mátra és a borsöny akácerdeiben.

az ideai akácmézre már az értékesítési szerződéseket is megkötötték. a nógrádi ménészek például csaknem ezer mázsa méz értékesítésére kötötték szerződést a földművesszövetkezetekkel, száz mázsával többre, mint tavaly. az első „próbapergetéseket”, is megtartották, s egy-egy méhcsaládtól már a gyűjtögetés első napjaiban hat-nyolc kiló akácmézet pörgettek. /mti/

13,56

14,44

- 25 -

mg

bb 40. módosul az általános iskolai beiratások rendje

1 vt/gg vm sr

1962.május 31.

a művelődésügyi miniszter intézkedésére az általános iskolai beiratkozások eddigi rendje megváltozik. az 1962-1963-as tanévtől csak az új tanköteleseket / az elsőosztályosokat / és a más iskolákból átjelentkezett tanulókat kell június 21-én és 22-én beírni. az 1961-1962-es oktatási évben iskolába járt gyerekek tankötelezettsége és iskolabajárási kötelezettsége további beiratás nélkül is fennáll. a tanulmányi értesítőket a jövőben a tanulók az első tanítási napon adják be az osztályfőnököknek / alsó tagozaton az osztályvezetőknek /.

az új intézkedéssel kapcsolatban az mti munkatársának elmondották: hazánkban az iskoláztatás mértéke már évek óta megközelíti a 100 százalékot. a diákok iskolabajárása is jelentősen javult, csökkennek a hiányzások, az igazolatlan mulasztások, szilárdul a tanulmányi fegyelem. mindez azért van, mert egyre több szülő érti meg mennyire fontos, hogy gyermeke az általános iskola nyolc osztályát elvégezze. az 1961-ben megjelent oktatási törvény értelmében - amely a 10 éves tankötelezettséget szintén társadalmi követelményként jelöli meg - szükségtelen az évenkénti beiratások megismétlése. ennek elmaradása, illetve csak az egyszeri, valamint az iskola-változtatás esetén fennálló beiratkozási kötelezettség lényeges könnyebbséget jelent pedagógusoknak, szülőknek egyaránt. az új intézkedés annak is bizonyítéka, hogy megnövekedett a szülők iránti bizalom, de egyben fokozott felelősséget is ró rájuk. /mti/

bb 42. mezőgazdasági kísérleti intézetek vezetőinek értekezlete szegeden

vid j vm k á

1962.május 31.

szegeden, a délföldi mezőgazdasági kísérleti intézet székházában csütörtökön megbeszélésre gyültek össze a mezőgazdasági kutató intézetek és a felsőoktatási intézmények vezetői. az országos jellegű értekezleten dr. soós gábor, a földművelésügyi minisztérium szakoktatási és kísérletiügyi főigazgatóságának vezetője ismertette a második ötéves terv időszakában megoldásra váró legfontosabb kutatási feladatokat.

a tanácskozás résztvevői délután a szegedi kísérleti intézet öntalmi gazdaságában megtekintették a fűszerpaprika, az olajlen, a kukorica, a napraforgó és egyéb gazdasági növények nemesítésével kapcsolatos legújabb kísérleteket. /mti/

14, 10

14.48

- 26 -

bb 45. tudományos vita az „esőcsinálás”, lehetőségeiről: felhő-fizikai kutatásokkal készítik elő a mesterséges csapadékképzést - hogyan termékenyítik meg a „meddő”, felhőket

t cs/gk vm k á

1962.május 31.

világviszonylatban is alig pár évtizedes tudományág a felhőfizika, amely a felhő-és csapadékképzés problémáit kutatja, most már a legkorszerűbb eszközök felhasználásával. a kutatók célja többek között az, hogy a természetes folyamatok tudományos vizsgálatai alapján kidolgozzák a csapadékképződés célszerű befolyásolásának, végső soron a mesterséges esőképzésnek gyakorlati módszereit. hazánkban a pestlőrinci meteorológiai obszervatórium 1958 óta munkálkodik az egyre bővülő kutatási program kialakításán; nemrégiben befejezték az esőcsepp-számlálással kapcsolatos méréseket, most az ugynevezett kondenzációs magvak méréseit, a ködcssepp-és a hókristályvizsgálatokat folytatják. a magyar kutatók a külföldön végzett vizsgálatok eredményeit a kárpát-medence sajátos viszonyainak megfelelő mérésekkel egészítik ki.

a felhőfizikai kutatások felderítették például, hogy a csapadékképződést megindító aktív kondenzációs magvak többsége a tengerekből levegőbe emelkedő parányi kloridok, sókristályok, amelyek 75 százalék körüli relatív nedvességtartalomnál cseppfolyóssá válnak, s így az esőcseppek alapjául szolgálnak. valószínűnek látszik, hogy a trópusi és szubtrópusi tájakon a levegőbe emelkedő „óriás”, kondenzációs magvak nagy száma ad lehetőséget esőképződésre akkor is, amikor a felhő csúcának hőmérséklete a 0 fokig sem süllyed. a kontinensek belső területein, így hazánkban is csak a „kifagyási magvak”, illetve a tulhült és parányi jégkristályú merevedő felhőcseppek indíthatják meg az esőképződést. a kifagyási magvakat egyes kutatók szerint a talajról levegőbe kerülő, mikroszkópikus méretű szilikátok, mások szerint kozmikus porazemek alkotják.

a mesterséges esőképzés lényege éppen az, hogy mesterséges kifagyási magvakat juttatnak a természetes uton keletkezett gomolyfelhőkbe, amelyek egyébként „meddők”, maradnának. a külföldi kísérletek szerint erre legalkalmasabb a mínusz 70 fokos, szilárd széndioxid, másnéven szénsavhó, amely repülőgépről kiszórva a felhőkben megindítja a jégkristályok képződését. hasonló eredménnyel alkalmasok a oldott ezüstjodid elégetéséből származó füstöt is. az ezüstjodid-részecskék kristályszerkezete ugyanis igen hasonlít a jégkristályokéhoz. mint az eddig elért eredmények bizonyítják, a mesterséges csapadékképzésnek ez az útja helyes, de még további kutatásokra, korszerűbb, s főleg hatékonyabb, gazdaságosabb módszerek kidolgozására van szükség, hogy nagy méretekben is alkalmazható legyen.

/folyt.köv./

15.10

15.19

- 27 -

/bb 45. tudományos.....1. folyt./vm

a legutóbbi kutatások szerint a természetes csapadékképződésnél fontos szerepe van a nedvszívó hatású szulfátoknak is. ezekből nagyobb mennyiséget az erdőgések és a vulkánkitörések juttatnak a levegőbe. a pestlőrinci obszervatóriumban hamarosan kezdődő kémiai vizsgálatokkal az egyes vegyületek pozitív, illetve negatív esőképző szerepét kutatják. ezekről a problémákról: a felhő- és csapadékképződés tudományos vizsgálatainak eredményeiről, a természetes csapadékképződési folyamatok mesterséges megindításának, illetve az intenzitás növelésnek lehetőségeiről csütörtökön dr. mé- száros ernő, a meteorológiai intézet tudományos munkatársa tartott előadást a technika házában, az országos meteorológiai társaság ülésén. a nagy érdeklődéssel kísért előadást vita követte./mti/

bb 44. valóra válnak az ötödik szakszervezeti világtalálkozó határozatai - megkezdődött a szakszervezeti világszövetség végrehajtó bizottságának 25. ülése

t hi/gk vm fm

1962. május 31.

csütörtökön a gellért szálló épületében berendezett tanács-teremben megkezdődött a szakszervezeti világszövetség végrehajtó bizottságának 25. ülése.

a tanácskozáson megvitatják a szakszervezetek ötödik világtalálkozásán hozott határozatok végrehajtásának tapasztalatait, a nemzetközi munkásmozgalom időszerű kérdéseit, a jelenlegi nemzetközi helyzettel összefüggő szakszervezeti tennivalókat, valamint a második nemzetközi nőkonferencia összehívásával kapcsolatos feladatokat.

az ülésen a magyar szakszervezeteket somogyi miklós, a szot elnöke, brutyó jános, a szot főtitkára, beckl sándor, a szot titkára és kádas istván, a szot nemzetközi kapcsolatok osztályának vezetője képviseli.

a tanácskozást renato bitossi, az szvsz elnöke nyitotta meg, majd brutyó jános, a szot főtitkára a vendéglátó magyar szakszervezetek nevében meleg szeretettel üdvözölte az szvsz végrehajtó bizottságának tagjait, a haladó nemzetközi szakszervezeti mozgalom képviselőit.

/folyt.köv./
15.16
15.26

- 28 -

me

/bb 44. valóra válnak.....1. folyt./vm

- nagy megtiszteltetésnek tartjuk - mondotta -, hogy a moszkvában lezajlott nagyjelentőségű ötödik szakszervezeti világtalálkozó után elsőnek fővárosunkban kerül sor a kongresszuson elfogadott határozatok, illetve végrehajtásuk értékelésére és a további feladatok meghatározására.

a moszkvai kongresszus óta eltelt néhány hónapban olyan világpolitikai eseményeknek, tömegmozgalmaknak lehettünk tanúi, amelyek kétségtelenül az ötödik kongresszuson elfogadott akcióprogram megállapításainak, irányvonalának helyességét támasztják alá. az elmúlt hónapokban megélnék, s tovább szélesedtek a munkásság különféle akciói a kapitalista országokban. franciaországban, olaszországban, az egész kapitalista világban a dolgozók nagy tömegei álltak csatasorba a magasabb bérekért, a biztonságosabb munkakörülményekért, demokratikus jogaikért, illetve azok megvédéséért. éppen napjainkban lehetünk tanúi a spanyol munkásosztály hősiességének, amelyet a világ népeinek - köztük magyarság dolgozóinak - forró szolidaritása kísért.

- tovább erősödött latin-amerika, afrika, ázsia gyarmati, félgymati sorban élő népeinek harca az imperialista elnyomókkal szemben. a volt gyarmati országok pedig további lépéseket tettek társadalmi, gazdasági, kulturális életük fejlesztésére, függetlenségük megszilárdítására. az elmúlt hónapokban szerte a világon fokozódott a tömegek békeharca. a békés egymás mellett élés politikája, az általános és teljes leszerelés gondolata mellett napról-napra nagyobb tömegek szállnak síkra.

- az ötödik kongresszus óta nemzetközi méretekben kibontakozó újabb harcok, az eddigi jelentős sikerek, s a még nagyobb eredmények elérésére irányuló közös törekvés felelősségteljes munkát követel a szakszervezeti világszövetségtől, különösen a mostani tanácskozástól. a magyar munkásosztály nagy figyelemmel kíséri az szvsz végrehajtó bizottságának 25. ülését, amely minden bizonnyal újabb segítséget, útmutatást ad a magyar szakszervezeteknek is jövőbeni feladataik megoldásához, - mondotta befejezésül brutyó jános.

ezután louis saillant, a szakszervezeti világszövetség főtitkára tartotta meg beszámolóját.

/folyt.köv./

15.25
15.30

- 29 -

bb 46. a kongresszusi versenyről, a magas önköltség és a selejt okairól tárgyalt a szerszámgépipari szocialista brigádvezetők értekezlete

t sl/te szb vg

1962. május 31.

a szerszámgépipar szocialista brigádvezetői csütörtökön a forgácsolószerszámok gyárában megvitatták a munkaverseny időszaki kérdéseit. buzgó kálmán iparigazgató vitaindító beszédében hangsúlyozta, hogy a szerszámgépiparban különösen nagy a jelentősége az új típusú versenynek. az iparág exportterve ugyanis öt év alatt mintegy két félszeresére növekszik, ehhez korszerű gépek előállítására, kifogástalan munkára van szükség. mint mondotta, a termelés menetében különös zökkenők nincsenek, az esedékes terveket teljesítette az iparág, lényegesen javult a gyártmányok műszaki színvonala, korszerűsége is. annál többet kell azonban tenni a gazdálkodás javításáért, a selejt leküzdéséért. egy év alatt a megengedettnél 25 millió forinttal több anyagot használtak fel, selejt miatt pedig 35 millió forint értékű anyag és munka veszett kárba.

elmondotta, hogy az a 324 brigád, amely az iparágban a szocialista címért versenyez, már eddig is nagy szolgálatokat tett a népgazdaságnak az említett hibák csökkentésével. a dimávg gépgyár markovics és petrik brigádjai, az esztergomi szerszámgépgyárban dolgozó vidám fiúk brigádja és sok más munkacsoport eredményesen veszi fel a harcot a magas önköltség és a selejt ellen. a fémáru és szerszámgépgyár nagyötvény műhelyében és a magyar acélárugyár rugóműhelyében a magasabb szintű munkával már annak a feltételét is megteremtették, hogy ezeken a helyeken versenyre kelhettek a szocialista üzemrész cím elnyeréséért.

a vitában felszólalók munkamódszereik részleteit is ismertették és a legtöbb már eredményeiről is beszámoltak. szegő istván, a dimávg gépgyár brigádvezetője például elmondotta, hogy nyugatról származó bizonyos importanyagok késedelmes érkezése miatt hosszabb ideig akadozott a munkájuk, ezen úgy segítettek, hogy megfelelő hazai alapanyagot dolgoztak ki a külföldi helyett. más alkalommal olyan eljárást vezettek be, amely 13 selyemfonógép gyártásánál összesen 1950 munkára megtakarítását tette lehetővé.

tátrai kálmán, a budapesti szerszámgépgyár szerelője brigádjának sok szerteágazó feladatáról beszélt, s hangsúlyozta, hogy hosszú ideig feladatainak csak egy részét tudta teljesíteni a munkacsoport. először a munkafegyelemben tapasztalt lazaságok, majd a gondatlanságból eredő balesetek fosztották meg a brigádot a szocialista cím elnyerésétől. a kellemetlen tapasztalatokból végül is levonta a tanulságokat a brigád, egy idő óta már megfelel feladatainak és a verseny három évének viszonyosságai után, most hozzájutott a kitüntető címhez.

/folyt.köv./

15.45

11.00

- 30 -

le

bb 46. /a kongresszusi versenyről... folyt./- szb

számos további felszólalás után a tanácskozás résztvevői elhatározták, hogy üzemükben a többi munkabrigáddal együttműködve megvizsgálják a z önköltség és a selejt alakulását és a szocialista munkaversenyt a helyesebb gazdálkodás és a minőség javításának szolgálatába állítják. /mti/

-. -

bb 47. a gépesítés fokozásával gyorsítani lehet a kohászati karbantartást és a nagyjavításokat - befejeződött a kohógépészeti szakemberek országos tanácskozása

vid te szb ki

1962. május 31.

az ország kohógépészeti szakemberei csütörtökön befejezték négy napos dunaujvárosi országos tanácskozásukat. a tizennégy előadás és a vita központi kérdése az volt, hogy jobb üzemfenntartással és javításokkal miként lehet gazdaságosabbá és termelékenyebbé tenni a kohászati anyaggyártást. elsőrendű feladatként jelölték meg az üzemfenntartás és a nagyjavítások gépesítését. a legnagyobb érdeklődést jozef hodina csehszlovák gépészmérnök előadása váltotta ki, aki filmvetítéssel kísért előadásában az egész kohópáncélat és vaszerkezet cseréjére kiterjedő gépesített kohónagyjavítást ismertett és mutatott be. ezzel a módszerrel az egyébként 110-120 napos nagyjavítás náluk 45-50 napra csökkent. a gyors nagyjavítás módszere az, hogy nagy egységeket - ezek közül a legnagyobbak 1.600-1.700 tonnásak - készítenek elő és azokat egyben tolják ahelyükre. a csehszlovák nagyjavítási módszerről a tanácskozások szüneteiben is több konzultációt tartottak a szakemberek. az ankét résztvevői megállapították, hogy a csehszlovák tapasztalatok alapján meg lehet gyorsítani a mi kohóink nagyjavítását is, ha jobban gépesítünk.

a négy napos tanácskozás végén javasolták, hogy a nagyobb kohászati berendezések javítását egységesen és felső szinten összehangoltan végezzék. /mti/

-. -

bb 43. tragikus esemény a ráday utcában

t n/ szb sr

1962. május 31.

szerdán a késő délutáni órákban tragikus esemény játszódott le a 9. kerület ráday utca 47. szám alatti ház kapualjában. vizeli jános, 4. kerület nagyszombat utca 15. szám alatti lakos, 41 éves asztalos agyonlőtte nyári jenő 35 éves hegesztőt, majd saját magával is végzet.

a rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy a drámát családi okok idézték elő. vizeli jános előre készült tetteire. a vele együtt lakó vejétől ellopta annak elzárt fegyverét, s ezzel várta a kapu alatt a munkájából hazatérő nyári jenőt. vizeli jános mielőtt bárki megakadályozhatta volna elkövette a bűncselekményt, majd öngyilkos lett. /mti/

-. -

15.55

- 31 -

le

bb 49. Leonyid martinov budapestre érkezett

v/gk-lm sr

1962. május 31.

csütörtökön budapestre érkezett Leonyid martinov, a neves szovjet költő. a kedves vendéget - akit verseskötetéből már ismernek a magyar olvasók - a keleti pályaudvaron Simon István, az írószövetség titkára, Hidas Antal, Kun Ágnes, továbbá a kulturális kapcsolatok intézetének munkatársai fogadták.

L. martinov vezetője annak a szovjet írőküldöttségnek, amelynek többi tagja, Ny. Csukovszkij, B. Szamojlov és F. Kirszanov, június 5-én érkezik hazánkba. a szovjet írőküldöttség négy hetet tölt majd Magyarországon. a vendégek József Attila válogatott verseinek szovjet kiadását készítik elő, s ők fordítják le a költeményeket orosz nyelvre./mti/

bb 50- a mahart közleménye

k hbj/-lm vb

1962. május 31.

a mahart értesíti az utazóközönséget, hogy június 3-tól a Budapest - Dunaföldvár közötti vonalon az alábbi változások lesznek: munkaszüneti napokon Budapest központi hajóállomásról Dunaujvárosba 6 óra helyett 6.30 órakor indul a hajó. Dunaujvárosból a csatlakozó hajó 10 óra 10 perckor megy tovább Dunaföldvára. Dunaujvárosból Budapestre a közvetlen hajó 10 órakor indul./mti/

bb 51. a tavaszi munka hősei - a vezetők és a tagság közös erőfeszítésével hozták be termelőségüket az időjárás- okozta elmaradást

vid ö kz/ -lm ká

1962. május 31.

a múlt évi aszály után az idei késői kitavaszkodás ismét kemény próba elé állította a szövetkezeti gazdákat. a tavaszi vetés, a kedvezőtlen időjárás miatt, csaknem egy hónapos késéssel, olyan időpontban kezdődött meg, amikor más években a magvak jó része már a földben volt. a munkák kezdetével országszerte megindult az a szinte példátlan arányú versenyfutás az idővel, amelyből végülis szövetkezeti gazdaságaink kerültek ki győztesen. a kukorica vetését már országszerte abban az időpontban kezdték meg, mint más normális időjárású években, s azóta is a megszokott menetrend szerint végzik a soronlevő nagy munkát, a növényápolást.

/folyt.köv./

- 32 -

bb 51. /a tavaszi munka...1folyt./-lm

a kitűnő eredmény - a rekord idő alatt elvégzett vetés és talajművelés - száz- és százezer szövetkezeti gazda elismerést érdemlő áldozatos munkájának köszönhető. a mindennapi munka sok-ezernyi egyszerű hőstette összegeződik abban, hogy közös gazdaságainknak sikerült behozniuk az egy hónapos késést. a vezetők és a tagok eredményesen megoldott „vizsgatétele”, volt a tavasz.

csakugy, mint az országban mindenütt, Baranyában is kitűnően állták meg ezt a nehéz próbát a legközvetlenebbül érintett ágazat „művezetői”, a növénytermelési brigádvezetők. valamennyien derekasan helytálltak az elmúlt három hónapban. szinte általánosítható példa Varga Lászlóné, a Szentlőrinci úttörő termelőszövetkezet brigádvezetőjéé, aki a munkák kezdetétől rendszeresen hajnali négykor kelt, s csak este tíz után vetődött haza. 1.100 holdért vállalt felelősséget s minden nap saját szemével győződött meg arról, hogy miként halad a munka. naponta beszélt a szántóföldeken dolgozó tagokkal. ma már mosolyogva emlékszik vissza arra, hogy kerékpáron mintegy 4.000 kilométernyi utat tett meg a tavaszi munkák idején a Szentlőrinci határban. nem is volt soha semmi fennakadás. mindig kitűnő összhangban működött mind a kézi és fogatos, mind a gépi munkaerő. mindig, mindenki tudta a tennivalóját. ennek az alapos időkihasználásnak köszönhető, hogy a kukorica vetését már május 3-án befejezték, nyomban azután megkezdett növényápolással pedig már egy-két héttel előbbre is vannak, mint tavaly. május utolsó napjára ugyanis befejezték a kukorica és a napraforgó kapálását, kiegyelt cukorrépájukat pedig már harmadszor kapálják. a megyei és a járási szakemberek véleménye szerint olyan ennek a kitűnő termelőszövetkezetnek a a határa, hogy úgy ahogy van, kiállításra lehetne bemutatni.

a nehéz helyzetben, az elmúlt évihez viszonyítva is lényegesen nagyobb számban vettek részt a közös munkákban a családtagok. általában mintegy 20.000 asszony segít rendszeresen a mezei munkákban. a Zalaszentgyörgyi béke termelőszövetkezet tagjai különös megbecsüléssel emlegetik Györe Lászlónét, aki családtagként eddig több mint

ötven napot dolgozott a közösből. előbb a vetőburgonyát válogatta, később vetőgép után állt. mikor a cukorrépa kikelt az első között kezdte meg a gyomtalanítást. ez a közmegebecsülésnek örvendő, szorgalmas asszony elmondotta az mit munkatársának, hogy bár csak a férje tagja a szövetkezetnek családjukból hárman dolgoznak rendszeresen a közös földeken.

/folyt.köv./

- 33 -

bb 51. /a tavaszi munka...2.folyt./-lm

az ország másik sarkában, békés megyében, a gyomai győzelem termelőségében molnár jános növénytermesztőt tekintik példaképnek a kollektíva tagjai. ez az egykor tizennégy és fél holdon gazdálkodó kitűnő gazda, - bár április közepétől május 30-ig egyetlen csepp esőt sem kapott a határ, - már kiegyelte a cukorrépát, megkapálta a kukoricát, a napraforgót és a többi gondjaira bízott növényt. hétköznap csakugy mint vasárnap a határban dolgozott, s így már eddig 160 munkaegységet szerzett szorgalmas munkájával.

országszerte újabb megbecsülést szereztek maguknak a nagy munkában való helytállással a fiatalok is. a karcagi lenin termelőszövetkezetben a 18 éves mándi eszter tünt ki. ez évre az egyik legmunkaigényesebb növényből, a cukorrépából, másfél holdnak megművelését vállalta. kora reggeltől késő estig járt a kezében a kapa, s amikor saját területén végzett, nyomban csatlakozott a kukorica gyomtalanításánál dolgozó lányokhoz. a mindig derűs, szorgalmas fiatal lány a napi mezei munka mellett a termelőszövetkezet kiszáncsoportját is irányítja. egész munkája elismeréseként részesült abban a kitüntetésben, hogy részt vehet a helsinki világifjúsági találkozáson.

hasonlóképpen elismerést érdemlő, áldozatos munkát végeztek a szövetkezetek agronómusai, a járási és a megyei szakemberek, s mindennapos együttműködésben a szövetkezeti gazdákkal a gépállomások dolgozói. hajdu-bihar megye egyik legjobb traktoros kollektívája, a vámpércsi gépállomás 15 erőgépes mikecz brigádja két közös gazdaságban - a nyiradonyi új élet és kossuth termelőszövetkezetben - időben és jó minőségben látták el az összes gépi munkákat. május végéig gépenként több mint 400, együttesen pedig csaknem 7000 normál holdnyi munkát végeztek, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy éves tervüknek máris több mint 60 százalékát teljesítették. a munka dandárjában a mikecz brigád gépei hetekig nem álltak le. a vezetők váltották egymást, éjjel-nappal forgatták a talajt, vontatták a vető-, vagy egyéb munkagépeket. /mti/

17.00

- 34 -

18.05

bb 52. az ifjúság a szocializmusért mozgalom eredményeiről tárgyalt a kiszabolcs-szatmár megyei bizottsága

vid fm/n szb fm

1962. május 31.

a kiszabolcs-szatmár megyei bizottsága csütörtökön az ifjúság a szocializmusért mozgalom eredményeiről tárgyalt. az eddigi tapasztalatok szerint ez a mozgalom igen népszerű az ifjúság körében. tavaly az első követelménynek - a munka frontján - 39.000, a másodiknak - a tanulásban - 24.000 fiatal tett eleget. ebben az évben eddig 34.000-en vállalkoztak az első és második év követelményeinek teljesítésére. az általános és középiskolás tanulók között a vizsgáig még tízezer első- és majdnem nétezer másodéves jelvényt osztanak ki. /mti/

bb 53. értelmiségi nagygyűlés miskolcon

vid fm/n szb fm

1962. május 31.

a hazafias népfront és az mszmp miskolci városi bizottsága csütörtökön értelmiségi nagygyűlést rendezett miskolcon. a gyűlésen az üzemek, intézmények vállalatok több mint 800 értelmiségi dolgozója vett részt.

gácsi miklós, a diósgyőri lenin kohászati művek főmérnöke, a borsod megyei képviselőcsoport titkára mondott megnyitót, majd dr. ortutay gyula, a budapesti eötvös loránd tudományegyetem rektora, a hazafias népfront országos tanácsának főtitkára tartott előadást a párt értelmiségi és népfront-politikájáról. /mti/

bb 54.

dobi istván üdvözlő távirata nagy-britannia nemzeti ünnepére

te szb ésr

1962. május 31.

dobi istván, az elnöki tanács elnöke, nagy-britannia nemzeti ünnepe alkalmából táviratban üdvözölte 2. erzsébet királynőt. /mti/

bb 55.

dobi istván üdvözlő távirata a tunéziai köztársaság nemzeti ünnepére

te szb sr

1962. május 31.

dobi istván, az elnöki tanács elnöke, a tunéziai köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából üdvözlő táviratot küldött habib burgibának, a tunéziai köztársaság elnökének. /mti/

17.05

18.30

- 35 -

bb 56. száz békegyűlésen tizezer részvevő baranyában - a megyei népfrent-elnökség ülése

vid fm/n szb fm

1962. május 31.

a hazafias népfrent baranya megyei elnökségének csütörtöki ülésén papp sándor megbízott megyei titkár beszámolt arról, hogy májusban baranyában száz békegyűlést tartottak, mintegy tizezer részvevővel. a népfrent aktivistái a földeken is felkeresték a termelőszövetkezetek tagjait, és csoportos beszélgetéseken tájékoztatták őket a legfontosabb nemzetközi eseményekről.

az elnökség meghallgatta barcs józsef megyei főagronómusnak, a hazafias népfrent megyei elnökhelyettesének beszámolóját is az időszaki mezőgazdasági munkákról, illetve a hazafias népfrent aktivistáinak ezzel kapcsolatos feladatairól. szorgalmazni kell a kukoricaegyelést, a kapását, népszerűsíteni kell azt - a több termelőszövetkezetben követett - módszert, hogy a nagyobb tőszám után több munkaegységet adnak a kukoricát megmunkáló tagoknak. már most meg kell kezdeni a rétek kaszálását, hogy aratásra ne legyen kaszálatlan rét. nagy sikerrel járt a hazafias népfrentnek az a korábbi baranyai kezdeményezése, hogy a learatott szénaféléket állványokon szárítsák. így nagyobb marad a takarmányok fehérjetartalma, s a tejtermelés megkétszerezhető. baranyában már 35.000 állványt használnak a széna szárítására.

az ülésen részvevő termelőszövetkezeti elnökök és szakszervezeti aktivisták felszólalásai után az elnökség úgy határozott, hogy az eddiginél hatásosabb felvilágosító munkát végeznek a növényvédő gyomirtószerek helyes használatával, a mezőgazdasági munkásvédelemmel kapcsolatban. júniusban folytatják a békegyűlések, csoportos megbeszélések rendezését. /mti/

bb 57. meghalt kósa zsigmond, a földmunkás szövetség győri csoportjának megalakítója, a munkásmozgalom régi harcosa

vid fm/n szb fm

1962. május 31.

csütörtökön győrt 84 éves korában elhunyt kósa zsigmond, az egykori földmunkás szövetség győri csoportjának megalakítója, a munkásmozgalom régi harcosa. az 1919-es tanácsköztársaság idején direktóriumi tag volt és az ő nevéhez fűződött a megye akkori termelőszövetkezeteinek megszervezése. a horthy-korszakban emigrációba kényszerült.

kósa zsigmondot a párt saját halottjának tekinti. temetése június 2-án lesz a győr-szigeti temetőben. /mti/

17.15

18.30

- 36 -

bb 58. camping kiállítás nyílt győrött - bemutatták a vízi-sit

vid n/ Lm ki

1962. május 31.

a győr-sopron megyei iparcikk kiskereskedelmi vállalat a jókai mór művelődési házban camping kiállítás rendszert, amelyen bemutatta a már otp hitellelre is kapható összerakható és kishelyen elférő két- és négyszemélyes sátrakat. a gumimatracal és hálózsákokkal ellátott sátrak nagy tetszést arattak. a kiállítás látogatói a különböző típusú kajakok és evezős csónakokon kívül megismerkedhettek az újdonságnak számító vízi-sivel is, amelynek érdekessége, hogy nem kell csónak után kötni, mert könnyű műanyagból készült és olyan méretű, hogy vontatás nélkül is megtartja az embert. a hozzátartozó botokkal ugyanis sülhetnek vele a vízen, mint a rendes sivel a havon./mti/

--

bb 59. a szovjetunió kommunista pártja 22. kongresszusa és a magyar közgazdasági tudomány - tudományos ülészek az akadémián

t ms/sn-lm sr

1962. május 31.

csütörtökön az akadémia disztermében a magyar tudományos akadémia társadalmi- történelmi tudományok osztálya és közgazdaságtudományi intézete egésznapos tudományos ülészeket rendezett a szovjetunió kommunista pártja 22. kongresszusa és a magyar közgazdaságtudomány címmel. a több százfőnyi érdeklődő közönség soraiban helyet foglalt a gazdasági élet számos vezető személyisége, a közgazdaságtudomány kiváló elméleti és gyakorlati művelője.

erdei ferenc, a magyar tudományos akadémia főtitkára megnyitó szavaiban arról szölt, hogy az akadémia elnökségének határozata értelmében az egyes tudományágak képviselői megvitatják a 22. kongresszus tanulságait, hazai hasznosításuk lehetőségét. ezeknek a tanácskozásonak sorát nyitja meg a közgazdaságtudomány művelőinek tudományos ülészek.

friss istván akadémikus, az mszmp központi bizottságának tagja, a közgazdaságtudományi inézet igazgatója tartotta meg bevezető előadását.

- a 22. kongresszus nagyjelentőségű elméleti megállapításai és a kommunizmus építésének programja a mi jövőnk is megmutatja, - mondotta, ez azonban egyáltalán nem jelentheti a szovjet intézmények és példák egyszerű másolását, hiszen feltételeink, adottságaink különbözőek. adottságainkkal számolva saját tervező munkánkkal kell meghatároznunk, hogy mikorra és milyen eszközökkel tudjuk megvalósítani azt a célt, amelyet a szovjetnió 1980-ra tűzött maga elé.

/folyt.köv./

17.30

18.30

- 37 -

le

bb 59. a szovjetunió...1.folyt./-lm

gazdasági életünk előbbrevitelének egyik kulcskérdése a műszaki fejlesztés, amellyel kapcsolatban a közgazdászoknak többek között különösen az anyagi ösztönzés helyes megoldásával kell foglalkozniok. a szocialista országok gazdasági fejlettségének kiegyenlítődése feltételezi a szocialista nemzetközi munkamegosztás nagyarányu fellendülését. igen fontosak ebből a szempontból azok a kutatások, amelyek különféle gazdasági tényezők, például a nemzetközi jövedelem és az önköltség alakulásának nemzetközi összehasonlításához keresik a helyes módszereket. jelentősek a feladatok az elosztás és az anyagi érdekelttség kérdésében is. a kommunizmus építésének előrehaladásával a munkaszerinti elosztás mellett egyre jobban előtérbe kerül a szükséglet szerinti elosztás, de az anyagi érdekelttség elve a kommunizmus építésének egész szakaszában döntő jelentőségű. a közgazdaságtudomány egyik feladata éppen az, hogy az anyagi érdekelttség érvényesítésének az eddiginél tökéletesebb módjait dolgozza ki, szem előtt tartva a nem anyagi ösztönzés módszereit is.

előadásának befejező részében friss istván rámutatott, hogy a 22. kongresszus azért is jelentős a magyar közgazdaságtudomány számára, mert folytatta a harcot a személyi kultusz ellen. ez a harc megköveteli a hibás sztálini tételek bírálatát és felszámolását és alátámasztja a tudományos kutatás és vita szabadságát. ez pedig annál nagyobb jelentőségű, mivel napjainkban a tudomány közvetlen termelő erővé vált és fejlődése döntő sullyal esik latba a két rendszer versenyében. az előadást több korreferátum és számos hozzászólás követte. kiss árpád, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnöke korreferátumában az ipari fejlődés és a műszaki fejlesztés kapcsolatával foglalkozott.

napjainkban az ipar fejlődésének döntő tényezője a műszaki fejlesztés - mondotta. a nehézipar elsődleges fejlesztésének törvényszerűsége változatlanul érvényes, de jelentkezik az az új törvényszerűség is, hogy a technika fejlődésének, a műszaki fejlesztésnek meg kell előznie az ipari fejlődés ütemét. ezért a fejlett ipari országok világszerte egyre nagyobb összegeket fordítanak tudományos kutatásokra. a közgazdászok feladata kidolgozni a nemzeti jövedelemből a tudományos kutatásra és a műszaki fejlesztésre fordítható összegek arányát és meghatározni azokat a módszereket, amelyekkel az eddiginél szilárdabb alapokra lehet helyezni a tudományos munka tervezését. ugyancsak a közgazdaságtudomány eszközeivel lehet megszabni a tudományos kutatásra és a műszaki fejlesztésre, vagyis az elért tudományos eredmények alkalmazására fordítható összegek közötti helyes arányt is.

/folyt.köv./

17.32

- 38 -

le

bb 59 ./ a szovjetunió...2.folyt./-lm

a továbbiakban hangoztatta, hogy a tudomány és a technika fejlődése ujszerű követelményeket támaszt a gazdasági tervezéssel, vezetéssel szemben is. a műszaki fejlesztés gyorsan megváltoztatja az egyes gazdasági ágazatok arányát, az ipar belső szerkezetét is. ezért a távlati tervezésben új módszereket kell alkalmazni, hogy a műszaki fejlődés várható eredményeit minél teljesebb mértékben felhasználhassuk.

előadásának második részében az iparfejlesztés egyes módszereiről szólva hangsúlyozta, hogy az a helyes, ha az adottságainknak megfelelő iparágakat erősebben fejlesztjük, a többiekben pedig kisebb ráfordításokkal igyekszünk lépést tartani az általános fejlődéssel.

Lukács László, a közgazdaságtudományi intézet munkatársa, a 22. kongresszus egyik fontos tanulságaként emelte ki az gazdaságossági szemlélet fokozottabb érvényesítését a gazdaságpolitikában.

az ülés után a mezőgazdaság további fellendítésének egyes közgazdasági problémáival, az elosztás és az életszínvonal kérdéseivel, valamint a két rendszer gazdasági versenyéből adódó legfontosabb kérdésekkel foglalkozott./mti/

--

bb 60. befejeződtek a magyar-lengyel külkereskedelmi vegyesbizottság tárgyalásai

i sz/tr-lm ki

1962. május 31.

csütörtökön befejeződtek a magyar-lengyel külkereskedelmi vegyesbizottság budapesten folytatott tárgyalásai, amelyek során megvizsgálták az 1961. évi árucserforgalmi jegyzőkönyv végrehajtását, valamint azt, hogy ez évben hogyan alakulnak a tervezett kölcsönös áruszállítások. a két ország képviselőit további áruszállításokban állapodtak meg, amelyek hozzájárulnak az országaink közötti árucserforgalom szélesítéséhez. a tárgyalások baráti légkörben folytak. a jegyzőkönyvet magyar részről nagy ferenc, a külkereskedelmi minisztérium főosztályvezetője, lengyel részről wladislaw zdanowicz, a külkereskedelmi minisztérium főosztályvezetője írta alá./mti/

--

17.45

- 39 -

le

bb 61. a termelőszövetkezetek helyzetéről tanácskozott a komárom megyei tanács

vid fm/n szb fm

1962. május 31.

csütörtökön tatabányán ülést tartott a komárom megyei tanács, az ülésen résztvett dobi istván, az elnöki tanács elnöke, a megye országgyűlési képviselője és nemeslaki tivadar, a megyei pártbizottság első titkára.

a tanácstagok nárai jánosnak, a megyei tanács vb. elnökhelyettesének beszámolója alapján megvitatták a helyi iparpolitikai tervet, valamint vaderna józsef vb. elnökhelyettes tájékoztatója alapján a megye mezőgazdaságának helyzetét.

a beszámolóból és a vitából egyaránt kitűnt, hogy a megyében jelentősen megszilárdultak a termelőszövetkezetek. sokat segítettek ebben az állami támogatásként kihelyezett szakemberek. 92 ilyen elnök, agronómus, könyvelő dolgozik a közös gazdaságokban. jelentősen növekedett a tsz-tagok szorgalma, munkafegyelme, és ennek is eredménye, hogy egy év alatt 1300 forinttal emelkedett az egy tagra jutó évi átlagkereset. 36 százalékkal növekedett a közös vagyon értéke.

a tanácskozáson egyik fontos feladatként jelölték meg a még gyenge termelőszövetkezetek megerősítését. ezeknek a gazdaságoknak nagy része a bakony, a vértesi és a pilis hegységben fekszik, ahol a domborzati viszonyok megnehezítik a gépesítést, a talajerózió csökkenteni a hozamokat. ezekben a termelőszövetkezetekben is nagy tudású szakemberek kihelyezésével akarják az eredményeket javítani.

az aszály ellenére növekedett a megye állatállománya. a hozamok azonban még alacsonyok. a hozamok emelésének egyik feltétele a biztonságos takarmányalap megteremtése. a szemes- és szálatakarmányok kiegészítéseként számos állatonként legalább 50 mázsa silót akarnak készíteni a megyében.

sok szó esett a tanácskozáson a tsz-tagok szakmai továbbképzéséről, és határozatot hoztak szakmunkásiskola létesítésére.
/mti/

18.00

- 40 -

bb 62. időjárásjelentés

tm-lm hk

1962. május 31.

18 órakor a meteorológiai intézet jelenti május 31-én, csütörtökön
növekvő felhőzet

várható időjárás péntek estig: növekvő felhőzet, főleg nyugaton és északon esővel, zivatarokkal. megélnékülő délnyugati, nyugati szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet keleten 24-28, nyugaton 19-23 fok között./mti/

--

bb 63. peter karvas budapesten

i fe/gk szb sr

1962. május 31.

peter karvas, a neves nemzeti-díjas szlovák író, a magyar rádió vendégeként néhány napos látogatásra feleségével együtt csütörtökön budapestre érkezett. /mti/

--

bb 64. ifjúsági nagygyűlés az építők rózsza ferenc kulturotthonában - nagygyűlés a csepel vas- és fémművekben

t lv/tm szb sr

1962. május 31.

az építők rózsza ferenc kulturotthonában csütörtökön ifjúsági nagygyűlést tartottak. balla jánosnak, az építők szakszervezete budapesti titkárnak megnyitó szavai után zavagyi lajos, az országos béketanács osztályvezetője mondott beszédet.

- amikor az emberi életkor mindenütt a világon emelkedik, a gyarmatokon még ma sem haladja meg a 23-30 évet - mondotta többek között. a gyarmatokon élő munkások keresete csak tizenkettő részre az európai munkásokénak. az orvosi ellátás egyáltalán nincs biztosítva. amíg a régi gyarmattartó országokban, Angliában és Franciaországban 700-1000 emberre jut egy orvos, addig Nigériában 52.900-ra, Togóban pedig 33.000-re. az imperialista országok mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák a gyarmati, vagy félgyarmati sorban élő országok iparának fejlődését, s olyan vámrendszert dolgoztak ki, amely lehetetlenné teszi, hogy a gyarmati országokból késztermékeket szállíthassanak az anyaországokba.

zavagyi lajos után djang babakor, a demokratikus ifjúsági világszövetség főtitkárhelyettese emelkedett szólásra. bevezetőben méltatta a magyar dolgozók szolidaritási akciót, majd a világifjúsági találkozók jelentőségét hangsúlyozta. a fesztiválok - mondotta - elősegítik, hogy a fiatalok jobban megismerhessék egymást, s megtanulják tisztelni, becsülni más népek munkáját, eredményeit. az ifjúsági nagygyűlés a divsz-induló hangjaiva ért véget.

a csepel vas- és fémművekben tartott nagygyűlésen többszáz csepeli dolgozó előtt herceg károly, a vasas szakszervezet titkára beszélt a gyarmati népek felszabadító harcáról. a nagygyűlésen résztvettek és felszólaltak a budapesten tanuló afrikai diákok is.
/mti/

- 41 -

zesere - kelemen lajosnak, a fővárosi tanács elnökhelyettesének előadása a népfrontban

t di/gg-lm sr

1962. május 31.

a hazafias népfront budapesti elnökségének felkérésére „társadalmi összefogást a közlekedési balesetek megelőzésére, címmel kelemen lajos, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese előadást tartott a népfront klubjában, a nagyszámu hallgatóság soraiban közlekedési szakemberek, népfront-aktivisták foglaltak helyet. dr. harrer ferencnek, a budapesti népfront-bizottság elnökének megnyitója után kelemen lajos emelkedett szólásra.

- az elmúlt évtizedekben - mondotta világszerte nagymértékben megnövekedett a forgalom, a különböző földrészek országutjain már 1959-ben több mint 112 millió autó „futott”, s ez a szám azóta tovább növekedett. soha ennyi motorkerékpár, személygépkocsi, teherautó, autóbusz és villamos nem járt még hazánkban, mint napjainkban. budapestben jelenleg naponta 140.000 jármű és két és félmillió gyalogos vesz részt a forgalomban, a villamos tavaly 880 millió, az autóbusz 386 millió utast szállított. a második ötéves terv végéig további fejlődéssel számolhatunk, a gépjárművek száma budapestben a jelenlegi ötvenezerről előreláthatólag 83.000 fölé emelkedik, s ezen belül a személygépkocsik száma eléri a 35.300-at.

az előadó a továbbiakban hangsúlyozta, hogy a forgalom növekedésével a balesetek emelkedése nem törvényszerű, bár pillanatnyilag a statisztika nálunk sem és a világ más országaiban sem ezt mutatja. hazánkban évente 700-800 ember veszti életét közlekedési baleset következtében, 1500-1700-an válnak nyomorékká, csupán budapestben tavaly meghaladta az 5.6 millió forintot a balesetek okozta kár, kétszeresen sajnálatos, hogy emelkedik a gyermek-balesetek száma is, tavaly 396 fiatalok ért szerencsétlenség, ezek között 14 halálos áldozatot követelt, az idén az év első négy hónapjában 80 gyermekbaleset közül öt végződött halállal.

- a baleseti statisztika elemzéséből kiderült - folytatta ezután kelemen lajos, hogy az esetek 94-95 százaléka súlyos emberi mulasztás miatt következik be. a legtöbb szerencsétlenséget tehát kellő körültekintéssel, óvatossággal, fegyelmezettséggel, s a közlekedési szabályok megtartásával minden körülmények között, így a forgalom növekedésével egyidejűleg is - meg lehet előzni.

/folyt.köv./

10
19.20

- 42 -

le

bb 65- / „társadalmi...1.folyt./-lm

az előadó ezután elmondotta, hogy a balesetek 60 százalékát a járművezetők, 40 százalékát pedig a gyalogosok okozzák. a járművezetők általában a sebesség korlátozások meg nem tartásával, a szabálytalan előzésekkel, az áthaladási elsőbbség meg nem adásával, a szabálytalan fordulásokkal és a követési távolság be nem tartásával vétnek a leggyakrabban a közlekedési szabályok ellen, s válnak különböző balesetek okozóivá. a gyalogos-balesetek is elsősorban figyelmetlenségből, fegyelmezetlenségből, a szabályok tudatos megszegéséből erednek. napjainkban újfajta baleseti forma jelentkezik, amikor egy-egy járókelő neki-szalad valamilyen járműnek. az oktalan türelmetlenség, figyelmetlenség azután alaposan megbosszulja magát. az előadó a továbbiakban összefoglalta a közlekedési balesetek számának csökkenéséhez az autóbuszok, villamosok befogadóképességének növelése, enyhíti majd a zsúfoltságot többek között az is, hogy 1962. végére már 140 csuklós autóbusz és 26-26 csuklós villamos, illetve trolibusz közlekedik majd a főváros utcáin.

kelemen lajos a továbbiakban így folytatta:

- a közlekedési balesetek elleni harc tehát nem egyszerűen csak hatósági probléma, hanem a közösség, a társadalom ügye, amely egybeesik valamennyiünk érdekeivel. ezért fordulok én is a népfront fórumáról a főváros egész lakosságához, a gépjárművezetők-höz és gyalogosokhoz, a felnőttekhez és a gyerekekhez. kérem őket, hogy vegyenek részt mindannyian mindenkor és minden lehető módon a közlekedési balesetek elhárításának nagy munkájában. a társadalom összefogásával megelőzhetjük sok sok embertársunk életét, megóvhatjuk egészségét. felhívással fordulok a családokhoz, a pedagógusokhoz is. kapcsolódjanak be a közös célért végzett munkába. a jövőben az eddiginél is nagyobb mértékben érezzék magukat felelősnek embertársaikért és a gyermekekért. a budapesti utcákat járó gyalogosokat és gépjárművezetőket jellemezze a jövőben a kölcsönös udvariasság és az egymás iránti megbecsülés - mondotta többek között befejezésül kelemen lajos.

a nagy érdeklődéssel hallgatott közérdekű előadás után filmvetítés következett./mti/

--

le

19.32
20.11

- 43 -

bb 44. /valóra válnak az szvsz... 2. folyt./- szb

az szvsz főtitkára beszámolójában részletesen elemezte a nemzetközi helyzet alakulását az 5. szakszervezeti világkongresszus óta, s kitért az 5. szakszervezeti világkongresszuson elfogadott akcióprogram és határozatok végrehajtására is.

rámutatott, hogy a moszkvai világkongresszus óta eltelt öt hónap során lezajlott nemzetközi események igazolták az 5. kongresszus helyzetértékelését és azt, hogy a kongresszus általános irányvonala, valamint határozatai helytállóak voltak.

- a nemzetközi helyzetben - mondotta saillant - az enyhülés és a feszültséget növelő irányzatok jelenségei követik egymást. a szakszervezeti világszövetség és a nemzetközi munkásmozgalom nagy megelégedéssel üdvözölte az algériai ideiglenes kormány és a francia kormány között, hosszas tárgyalások után evianban megkötött egyezményt, amely az egyik legkeményebb nemzeti felszabadítási küzdelem megoldását készíti elő. igaz, még nehéz politikai csatákat kell megnyerni ahhoz, hogy biztosítható legyen az egyezmény teljes végrehajtása az oas büns provokációival és a neokolonializmus meszterkedésével szemben. a nemzetközi szakszervezeti mozgalom fontos feladata, hogy továbbra is teljes szolidaritást tanúsítson az algériai nép harca iránt - hangoztatta.

- egy másik fontos esemény, amely magára irányította a dolgozók éber figyelmét, a genfben március 14-én megkezdődött leszerelési konferencia. a konferenciával kapcsolatban az szvsz főtitkára hangsúlyozta, hogy a nyugati hatalmak magatartása nagy éberséget tesz szükségessé a dolgozók részéről. az amerikai imperialisták kettős játéknak tanubizonysága, hogy a leszerelési konferencián való részvétellel egyidőben nem áttalották újra kezdeni az atomrobbantási kísérleteket.

az imperialisták cselszövésével szemben a népeknek és a munkásosztálynak, mint a társadalom döntő erejének továbbra is lan- kadatlan éberséget kell tanúsítaniok. ennek az éberségnek a fokozá- sa jegyében hívta össze a béke-világtanács júliusra, moszkvába a leszerelési és béke-világkongresszust, s ezt a kezdeményezést az összes országok dolgozói teljes szívükkel támogatják. a világkong- resszus előkészítésének időszakában az szvsz-hez tartozó szakszer- vezetekre, valamint az összes többi szakszervezetre is nagy fele- lősség hárul. elő kell mozdítaniok, hogy mindenki tudatára ébred- jen, mit jelentene a fegyverkezés korlátozása, az atomfegyverek betiltása.

beszámolója további részében louis saillant a dolgozóknak az im- perialisták háborus politikája ellen vívott harcáról, valamint a monopóliumok fokozott kizsákmányolási törekvéseivel szemben tanusi- tott ellenállásáról beszélt. részletes áttekintést adott az utolsó 5 hónap nagy békeakcióiról, különösen kiemelte a nyugat-németorszá- gi, angolai, franciaországi és olaszországi béketüntetések, vala- mint a japánban, norvégiában és magában az egyesült államokban is lezajlott tiltakozó mozgalmakat.

folyt.köv./
19.40

- 44 -

bb 44. /valóra válnak az szvsz... 3. folyt./- szb

ezután az amerikai imperializmusnak a kubai forradalom ellen folytatott aknamunkájával szemben magasra csapó népi felháborodás- ról szólt. ez a felháborodás - mondotta - az egész dél-amerikai kontinensen olyan szolidaritási megnyilatkozásokhoz vezetett, amelyek a jelek szerint új szakaszt nyitnak a latin-amerikai népek forradalmi küzdelmében. az szvsz üdvözli a latin-amerikai dolgozók nagyszerű harci lendületét abban a mozgalomban, amelyben a konti- nens legjelentősebb szakszervezeteinek nagy többsége résztvesz.

- ázsia néptömegei és dolgozói - mutatott rá a továbbiakban az szvsz főtitkára - ugyancsak széleskörben bontakoztatták ki imperi- alista ellenes küzdelmeiket. japánban nagyszabású tavaszi kampány folyik: a dolgozók gazdasági követeléseiket egybekapcsolják az ame- rikai imperializmus ellen, a leszerelésért, az atomrobbantási kísérletek újakezdése ellen vívott harcukkal. szolidaritási kam- pányok zajlanak le ázsia összes országaiban az indonéz nép és az indonéz dolgozók támogatására, nyugat-íriának a holland gyarmati iga alól történő felszabadításáért. dél-vietnamban a hazafiak ne- héz küzdelmet folytatnak diem bábkormány és az amerikai ejtőernyő- sők véreškoalíciója ellen.

ezután a dolgozóknak a monopólista kizsákmányolással szemben vívott harcáról szólt louis saillant. megállapította: a kapita- lista országok dolgozói nap, mint nap saját tapasztalataik t győ- ződhethetnek meg arról, hogyan fokozzák a monopóliumok uralmukat, s ezzel együtt a dolgozók kizsákmányolását. a tőke koncentráció fo- lyamata meggyorsult franciaországban, belgiumban, angliában, az egyesült államokban, latin-amerikában és regionális szinten az ugy- nevezett európai „közös piac” keretében a vegyiparban, a bányá- szatban, a vasiparban és a mezőgazdaságban. erre a folyamatra azon- ban gyors és tömeges visszavágásokkal felelnek számos országban a dolgozók.

louis saillant ezután konkrét példákat ismertett többi kö- zött a latin-amerikai dolgozók fokozódó bérharcaiból és tömeghar- caiból. braziliában, uruguayban, chileben, mexikóban tíz- és tíz- ezrek fokozzák küzdelmüket az amerikai imperializmus és a zsoldjáb- ban álló uralkodó körök elnyomó és kizsákmányoló tevékenységével szemben. az utóbbi időszak legjellemzőbb mozzanata latin-ameriká- ban azonban az, hogy kiszélesedett a parasztok és a többi mezőgaz- dasági dolgozó harca. a latin-amerikai szakszervezeti mozgalom tá- mogatja ezt a széleskörű mezőgazdasági tömegmozgalmat - hangoztatta louis saillant.

külön szólt az szvsz főtitkára az amerikai egyesült államok munkásosztályának helyzetéről és küzdelmeiről. ismertette, hogy a szokásos tavaszi munkásfelvételek ellenére még a hivatalos ada- tok is 4 millió 400 ezer munkanélkülről számolnak be, annak el- lenére, hogy a kormány jónak minősíti a gazdasági helyzetet! a létbizonytalanság, az elbocsátásoktól való félelem súlyosan neheza- dik a dolgozókra, akik azt szeretnék, ha általánosan bevezetnék munkaidő csökkentését, hogy így gátat szabjanak az automatizálás és a munkatempó növelése súlyos következményeinek.

/folyt.köv./
19.50

- 45 -

20.11

bb 44. /valóra válnak az szvsz... 4. folyt./- szb

a szakszervezeti egység kérdéséről szolt ezután a beszámoló. rámutatott, hogy a monopóliumok és ügynökeik szüntelen aknamunkát folytatnak a dolgozók sorainak megbontására. a dolgozók körében azonban állandóan erősödik az egység kiszélesítésére, illetve a reállítására irányuló törekvés, az osztályszolidaritás szellemében. az egység gondolata valamennyi országban és valamennyi földrészben tért hódít, s ennek a törekvésnek az szvsz megalkuvás nélküli, harcoss zászlóvivője.

a beszámoló a továbbiakban az szvsz tevékenységének fő irányvonalával foglalkozott. Louis saillant megemlítette, hogy a titkárság az 5. világkongresszus által kitűzött feladatok és az akcióprogramban kijelölt irányvonal végrehajtására ez év február 22-24 között tanácskozó összejövetelt szervezett. ez lehetővé tette, hogy az szvsz nemzetközi szövetségeinek szerepét tovább növeljék.

a nemzetközi szakmai szövetségek is jelentős mértékben hozzájárultak az 5. világkongresszus egységpolitikájának sikeréhez - emelte ki a továbbiakban Louis saillant, majd kijelentette: szükséges, hogy a nemzetközi szövetségek tovább fokozzák az egység megvalósítására irányuló kezdeményezéseiket, ugyanakkor konkrétan bírálják az egység ellenzőit mindenegyes szakmában.

az szvsz titkársága nagy figyelmet fordított azoknak a határozatoknak a megvalósítására, - mutatott rá Louis saillant - amelyek az afrikai dolgozókkal és szakszervezeteikkel való szolidaritás kiszélesítésére vonatkoznak. lépéseket tett például a dél-afrikai nemzetközi szolidaritási nap népszerűsítésére és szervezésére. e szolidaritási munkának széleskörű visszhangja volt. kezdeményezte a nemzetközi algériai szolidaritási bizottság titkársági ülésének casablancába történt összehívását, az ülés résztvevőinek véleménye szerint újabb nemzetközi szolidaritási erőfeszítésekre van szükség az algériai dolgozók és szakszervezeteik megsegítésére, a hős nép szabadságharcának utolsó szakaszában.

az szvsz legközelebbi feladatait ismertette ezután Louis saillant. kiemelte: szvsz-re váró feladatok egyik legfontosabbika, hogy új ösztönzést adjon a dolgozó tömegek harcának a békéért és a leszerelésért. ebben a szellemben határozta el az szvsz titkársága, hogy a béke világtanács titkárságával együtt megvizsgálja, hogyan vegyen részt az szvsz és a hozzátartozó országos szakszervezeti központok a júliusi moszkvai leszerelési és béke-világkongresszuson. javasolta, hogy a végrehajtó bizottság intézzen felhívást a világ dolgozóinhoz és szakszervezeteihez: fokozzák harcukat a leszerelésért és minden erejükkel segítsék elő a moszkvai leszerelési és béke-világkongresszus sikerét.

/folyt.köv./

20.00
20.15

- 46 -

le

bb 44. /valóra válnak az szvsz... 5. folyt./- szb

az szvsz közvetlen tennivalói között szerepel az 5. világkongresszuson elfogadott program értelmében az a feladat is, hogy az szvsz és tagszervezeti fejlesszék tevékenységüket az ensz-en és nemzetközi szervezetein belül, hogy ezek a szervezetek az eddiginél hatékonyabban vizsgálják meg a dolgozók gazdasági és szociális helyzetére vonatkozó problémákat. az 5. világkongresszus határozatai és az ott elfogadott társadalombiztosítási alapokmány alapján az szvsz határozatokat nyújt majd be a legközelebbi nemzetközi munkaügyi konferencia elé a dolgozók védelméről az új termelési és automatizálási módszereknek a munkásokra hátrányos következményeivel szemben, továbbá a nemzetközi munkaügyi hivatal tevékenységének fejlesztéséről a társadalombiztosításban, valamint a nemzetközi munkaügyi hivatal alapokmánya ugynevezett gyarmati cikkelyének eltörléséről.

az szvsz feladatai sorában Louis saillant különös nyomatékkal emelte ki a z ujjáéledő német militarizmus veszélyével szembeni fokozott tömegharc szükségességét. bejelentette, hogy az szvsz titkársága és a z ndk szakszervezeti szövetsége tervezetet állított össze „az ndk munkásosztályának a nemzetközi munkásosztály iránti barátságát ünneplő napok,, július 2-15 között tartandó megrendezésére.

befejezésül Louis saillant hangsúlyozta: a további munka irányvonalát megszabta az 5. szakszervezeti világkongresszus. a fő feladat: a szakszervezeti mozgalom megerősítése, a nemzetközi munkásszolidaritás fejlesztése, a szakszervezeti akcióegység megszilárdítása. további erőfeszítéseket kell tenni a világkongresszuson elfogadott akcióprogram népszerűsítésére, hogy ez a program a további munka tevékeny ösztönzőjévé váljék.

az egység megvalósítása érdekében - hangsúlyozta az szvsz főtitkára - széles körben ismertetni kell az szvsz egységpolitikájának minden eredményét és szüntelen újabb kezdeményezéseket kell tenni.

- éljen közös akaratunk, hogy szervezetenként és erkölcsileg tovább erősödjék a szakszervezeti világszövetség - fejezte be nagy tetszéssel fogadott beszámolóját a z szvsz főtitkára.

a beszámolót vita követte. felszólalt: frantisek zupka, az szvsz alelnöke, a csehszlovák szakszervezetek központi tanácsának elnöke; vicente lombardo toledano, az szvsz alelnöke, a latin-amerika dolgozók szövetségének elnöke; v.v. grisin, az szvsz alelnöke, a szovjet szakszervezetek központi tanácsának elnöke; fernando santi, az olasz általános munkásszövetség titkára; liu csang-seng az szvsz alelnöke, a kínai szakszervezetek szövetségének alelnöke.

az szvsz végrehajtó bizottságának 25. ülése pénteken folytatja tanácskozását. /mtl/

20.20
20.25

- 47 -

le

bb 66. jutalomműsor nyiregyházán az élenjáró dolgozók tiszteletére

vid fm/n szb fm

1962. május 31.

a debreceni máv filharmonikus zenekar csütörtökön este jutalom műsort adott nyiregyházán, a mórlicz zsigmond művelődési házban az élenjáró üzemi dolgozók tiszteletére. a hangversenyen mintegy 300-an vettek részt. /mti/

--

- v é g e -

22.15

-48-

mti hivatalos kiadás

1962. május 31.

bb 48. a minisztertanács ülése

gg-lm fm

162. május 31.

a kormány tájékoztatási hivatala közli: a minisztertanács csütörtökön ülést tartott. megvitatta és elfogadta az országos tervhivatal elnökének az első negyedévi terve teljesítéséről szóló jelentését.

a kormány megtárgyalta a földművelésügyi miniszternek az állatállomány áttelítetéséről szóló jelentését. a minisztertanács a jelentést tudomásul vette.

a munkaügyi miniszter beszámolt a vállalati alkalmazottak új premizálási és bér-besorolási rendszerének ideiglenes tapasztalatairól. a kormány a beszámolót elfogadta.

a művelődésügyi miniszter - az oktatási reformról szóló törvény végrehajtásaként - előterjesztette a tankötelezettségről, valamint az alsófokú oktatási intézményekről szóló törvényerejű rendeletek tervezetét. a kormány az előterjesztéseket elfogadta és úgy határozott, hogy a népköztársaság elnöki tanácsa elé terjeszti.

a minisztertanács ezután folyó ügyeket tárgyalta. /mti/

--

Li

16.05

- 1 -

